

Te Rongo Pai o te Rangatiratanga o te Atua

Ko te Otinga tenei!

Kei te mōhio koe, i mea a Īhu kāore te mutunga e taea kia tae rā
anō te kauwhau o te Rangatiratanga o te Atua ki te ao
katoa hei whakaatu?

“Ka noho tahi te wuruhi me te reme... E kore rātou e whara, e
whakangaro rānei i runga i taku maunga tapu katoa; nō te
mea ka kī te whenua i te mātauranga mō te Ariki, anō nei
ko ngā wai e kapi ana i te moana.” (Ihaia 11:6,9)

Nā

Bob Thiel, Ph.D.

Te Rongo Pai o te Rangatiratanga o te Atua

Ko te Otinga tenei!

Nā Bob Thiel, Ph.D.

Mana kape ©2016/2017/2018/2019/2022/2025 nā Nazarene Books.

Putanga 2.0. Pukapuka iti i hanga mō te *Hahi Haere tonu a te Atua* me ōna Āpiti, he kamupene takitahi. 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, California, 93433, U.S.A. ISBN: 978-1-940482-09-5.

He aha e kore ai e taea e te tangata te whakatika i ōna raru?

Kei te mōhio koe, ko ngā mea tuatahi me ngā mea whakamutunga i whakaaturia e te Paipera mō ngā kōrero a Īhu, he pā ana ki te rongo pai o te Rangatiratanga o te Atua?

Kei te mōhio koe, ko te Rangatiratanga o te Atua te aro matua o ngā āpōpōtoro me ērā tuatahi i whai i a rātou?

Ko te Rangatiratanga o te Atua te tangata a Īhu? Ko te Rangatiratanga o te Atua rānei ko Īhu e ora ana i tōna ora i roto i a mātou ināiane? He momo rangatiratanga tūturu ā muri ake anō te Rangatiratanga o te Atua? Ka whakapono koe ki ngā ākoranga o te Paipera?

He aha te rangatiratanga? He aha tonu te Rangatiratanga o te Atua? He aha ngā mea e akona ana e te Paipera? He aha ngā mea i akona e te Hāhi Karaitiana o mua?

Kei te mōhio koe kāore e taea te mutunga kia tae mai kia kōrerohia te Rangatiratanga o te Atua ki te ao hei taunaki?

E whakaatu ana te whakaahua kei runga i te uhi o mua i tētahi kōtiro e takoto ana me tētahi wuruhi, i waihangatia e Burdine Printing and Graphics. He wāhanga o te whare taketake o te Hāhi o te Atua i Ihairaira te whakaahua kei runga i te uhi o muri, i tangohia i te tau 2013 e te Tākuta Bob Thiel.

IHIRANGI

1. Kei te tangata katoa ngā otinga?
2. He aha te Rongo Pai i kauwhau ai a Īhu?
3. I mōhiohia te Rangatiratanga o te Atua i roto i te

Kawenata Tawhito?

4. I whakaako rānei ngā Apotoro i te Rongo Pai o te Rangatiratanga?

5. I whakaako ngā puna kē atu i waho o te Kawenata Hou i te Rangatiratanga o te Atua.

6. E whakaako ana ngā hāhi Kariki-Rōma he mea nui te Rangatiratanga, Engari...

7. He aha te take o te Rangatiratanga o te Atua?

Ngā Mōhiohia Whakapā

1. Kei te tangata katoa ngā otinga?

He maha nga raruraru kei te ao.

He maha nga tangata e hiakai ana. He maha nga tangata e tukinotia ana. He maha nga tangata e pa ana ki te rawakore. He nui nga whenua kei te noho nama. Ko nga tamariki, tae atu ki nga mea kaore ano kia whanau, ka pa ki te tukino. He maha nga taote e pa ana ki nga mate atete ki te rongoa. Ko nga taone nui o te ahumahi kua poke te hau kia kore e ora. He maha nga kaitōrangapū e whakawehi ana i te pakanga. Kei te haere tonu nga whakaeke kaiwhakatuma.

Ka taea e nga rangatira o te ao te whakatika i nga raru e pa ana ki te tangata?

He maha nga whakaaro penei.

Kaupapa Ao Hou

I te 25 o Hepetema, i te tau 2015, i muri i tētahi kauhau matua nā te Pāpā Francis o te Vatican, i pōti ngā iwi 193 o te Kotahitanga o ngā Whenua o te Ao (UN) ki te whakatinana i ngā “17 Whāinga mō te Whanaketanga Tonu” e kīia ana i ētahi wā ko te “New Universal Agenda”. Anei ngā whāinga 17 a te UN:

Whāinga 1. Whakamutua te rawakore i nga ahuatanga katoa i nga waahi katoa

Whāinga 2. Whakamutua te matekai, kia tutuki te oranga kai me te pai ake o te kai me te whakatairanga i te ahuwhehenua toimau

Whāinga 3. Kia ora te oranga me te whakatairanga i te oranga mo te katoa i nga reanga katoa

Whāinga 4. Me whakarite kia whakauru, kia rite te kounga o te maatauranga me te whakatairanga i nga huarahi ako mo te katoa mo te katoa

Whāinga 5. Ka eke ki te taurite o te ira tangata me te whakamana i nga wahine me nga kotiro katoa

Whāinga 6. Me whakarite kia wātea me te whakahaere toitū o te wai me te paru mo te katoa

Whāinga 7. Me whakarite te whai waahi ki te utu utu, pono, pumau me te hiko hou mo te katoa

Whāinga 8. Whakatairanga i te tipu ohaoha toimau, whakauru me te tauwhiro, mahi tino whai hua me te mahi tika mo te katoa

Whāinga 9. Hangaia nga hanganga pakari, whakatairanga i te ahumahi whakauru me te tauwhiro me te whakatairanga i te auahatanga

Whāinga 10. Whakaitihia te kore ōritenga i roto, i waenga i ngā whenua

Whāinga 11. Kia uru nga taone me nga kainga noho tangata, kia noho haumarū, kia mau, kia mau tonu

Whāinga 12. Me whakarite kia tau tonu te kai me nga tauira whakaputa

Whāinga 13. Kia kaha te mahi ki te karo i te huringa o te rangi me ona paanga

Whāinga 14. Te tiaki me te whakamahi ukauka i nga moana, moana me nga rawa o te moana mo te whanaketanga taumau.

Whāinga 15. Te tiaki, te whakaora, me te whakatairanga i te whakamahinga toiwhiu o nga rauwiringa kaiao whenua, te whakahaere i nga ngahere toiwhiowhio, te whawhai ki te koraha, me

te aukati me te whakahuri i te paheketanga o te whenua me te aukati i te mate kanorau.

Whāinga 16. Whakatairanga i nga hapori rangimarie me te whakakotahi mo te whanaketanga toiwhi, whakarato huarahi ki te whakawa mo te katoa me te hanga i nga umanga whai hua, whai kawenga me te whakauru ki nga taumata katoa

Whāinga 17. Te whakakaha ake i nga tikanga o te whakatinana me te whakaora i te hononga o te ao mo te whanaketanga taumau

Ka whakaarohia kia tino whakatinanahia tēnei kaupapa hei te tau 2030, ā, ka kīia hoki ko te Kaupapa 2030 mō te Whanaketanga Toitū. Ko tāna whāinga he whakaoti i ngā māuiuitanga e pā ana ki te tangata mā te whakahaere ture, te mātauranga, me te mahi tahi o te ao me te whakapono-whakapono. Ahakoa he pai te maha o ana whāinga, ko ētahi o ana tikanga me ana whāinga he kino (tirohia Kenehi 3:5). I rite hoki tēnei kaupapa ki te pukapuka a Pāpa Whērāngika o muri nei, ko Laudato Si. I kōrero hoki a Pāpa Leo XIV hei tautoko i tēnei kaupapa 2030.

Ka taea te kī i te “Kaupapa Ao Hou” ko te “Kaupapa Katorika Hou” i te mea ko te kupu “Katorika” te tikanga he “ao katoa.” I kī a Pāpa Whērāngika ko te whakaaetanga o tēnei kaupapa he “tohu nui o te tūmanako.”

Hei whai ake i te whakaaetanga UN, i tu he hui i Paris i te Hakihea 2015 (ko te *21 st Te Hui ā-Rōpū mō te Whakaaetanga Ā-Tūāpapa a te UN mō te Huringa Āhuarangi*). I whakamoemiti hoki a Pāpā Francis ki taua whakaaetanga ā-ao, ā, i tohutohu ki ngā whenua “kia āta whai i te huarahi e anga whakamua ana, ā, me te āhua kotahitanga e tipu haere tonu ana.”

Tata ki ngā iwi katoa o te ao i whakaae ki ngā kirimana o Paris, he whāinga taiao motuhake me ngā herenga pūtea. (I hainatia e te Perehitini o Amerika i

taua wā, a Barack Obama, tētahi tuhinga i te tau 2016 hei whakaū i te United States ki tēnei, engari i te tau 2017, i kī te Perehitini o Amerika, a Donald Trump, kāore te United States e whakaae ki ngā kirimana o Paris i whakaaetia. Nā tēnei i puta te riri o te ao, ā, kua āwhina ki te wehe i te United States i Europe me te maha atu o ngā wāhi o te ao.) I muri mai ka kī a Pāpa Whērāngika ka “heke iho” te tangata ki te kore e whakarerekē i ana whakarereketanga e pā ana ki te āhuarangi.

Ahakoā kāore tētahi e hiahia ki te hau māngūngū, ki te hiakai, ki te rawakore, ki te noho mōrearea, āpā atu, ka taea e ngā whāinga a te tangata ki te whakatutuki i ngā whāinga o te Kaupapa 2030 a te United Nations, me/rānei ngā kirimana o Paris, te whakaoti i ngā raruraru e pā ana ki te tangata?

Te Huarahi Mahi a te Kotahitanga o ngā Whenua

I whakatūria te Kotahitanga o ngā Whenua i te 24 o Oketopa i te tau 1945, whai muri i te Pakanga Tuarua o te Ao, hei aukati i tētahi pakanga pērā anō, ā, hei whakatairanga i te rangimārie ki te ao. I te tīmatanga, e 51 ngā whenua mema o te UN; ināianei, kua tae ki te 193.

E hia rau, ki te kore e hia mano, nga pakanga huri noa i te ao mai i te hanganga o te Kotahitanga o nga Whenua o te Ao, engari kaore ano kia taea te kiia ko te Pakanga Tuatoru o te Ao.

Ko etahi e whakapono ana ko te mahi tahi o te ao pera i te United Nations e kii ana ki te whakatairanga, me te momo kaupapa o te whakapono me te kaupapa ekumene e ngana ana a Pāpa Leo XIV me etahi atu kaiarahi whakapono ki te whakatairanga, ka kawea mai te rangimarie me te pai.

Heoi, karekau i pai te mahi a te Kotahitanga o nga Whenua o te Ao. I tua atu i te maha o nga pakanga mau patu mai i te hanganga o te Kotahitanga o nga Whenua o te Ao, he maha nga miriona e hiakai ana, he rerenga, he tino rawakore ranei.

I ngā tekau tau ki muri, ka anga te United Nations ki te whakatinana i ana *Whanaketanga Mileniuma*. E waru nga "whangai whanaketanga," engari kaore i angitu, ahakoa i runga i te UN ake. No reira, i te tau 2015, i whakamanahia ana e kiia nei ko " 17 ngā Whāinga Whanaketanga Toitū." Ko etahi he tino pai. Ko etahi ka whakaaro he wawata utopia.

Mō te kaupapa o te utopia, i te 6 o Mei, 2016, i kī a Pāpa Wwhāngika o taua wā i moemoeā ia mō tētahi utopia atawhai o Ūropi ka taea e tana hāhi te āwhina i taua whenua ki te whakatutuki. Heoi, ka huri te moemoeā o taua Pāpa hei moepapa (tirohia Whakakitenga 18).

Tera pea he mahi tahi me te angitu, engari...

E kī ana te *Papakupu a Merriam Webster* he "wāhi whakapae, kei reira te kāwanatanga, ngā ture, me ngā āhuatanga pāpori he tino pai." E whakaako ana te Paipera kāore e taea e te tangata te whakaoti i ōna raru anake:

²³ E mohio ana ahau, e Ihowa, kahore o te tangata ara ia ia ake ano; Kahore i te tangata e haereere ana hei whakatika i ona hikoinga. (Ieremia 10:23, **NKJV** i roto i te katoa kare e akakiteia)

Te haapii ra te Bibilia e e ore te ohipa amui na te ao nei e manuia:

¹⁶ He whakangaro, he ngakau pouri, kei o ratou ara; ¹⁷ Kahore hoki ratou i mohio ki te ara o te rangimarie. ¹⁸ Kahore he wehi ki te Atua i mua io ratou kanohi. (Roma 3:16-18).

Heoi, he maha nga tangata e mahi ana ki ta ratou tirohanga mo te hapori utopia me etahi wa ka ngana ki te whakauru i te karakia. Engari kāore i te tokomaha e hiahia ana ki te whai i ngā ara o te Atua kotahi, te Atua pono. Ehara i te mea kāore he ahunga whakamua ki ētahi o ngā whāinga a te United Nations, me te Vatican. Ka puta ētahi (ā, he pai te maha o ngā whāinga), ā, ka puta hoki ētahi hokinga whakamuri.

Inā rā, ā tērā pea i muri i tētahi pakanga nui, ka whakaaetia, ka whakapūmautia hoki tētahi momo whakaaetanga rangimarie ā-ao (Rātene 9:27). Ka tae ki taua wā, he tokomaha ka whakapono hē ka taea e te tangata te whakatū i tētahi hāpori rangimarie ake, ā, he utopia hoki.

He tokomaha ka whakapoapoaia e taua momo “ahunga whakamua utopia ā-ao” (tīpene: Ezekiel 13:10), me ngā tohu me ngā mea whakamiharo hoki (2 Tāhoronika 2:9–12). Engari e kī ana te Paipera kāore taua rangimarie e mau roa (Rātene 9:27; 11:31–44), ahakoa ngā kōrero a ngā kaiārahi (1 Tāhoronika 5:3; Īhaia 59:8).

Ko te whakaaro, i tua atu i a Ihu (cf. John 15: 5; Matthew 24: 21- 22), ka taea e te tangata te kawē mai i te utopia i tenei 'tau kino o naianei' he rongopai teka (Galatia 1: 3-10).

Mena karekau e taea e te tangata anake te kawē mai i te utopia, ka taea ranei tetahi momo utopia?

Āe.

Ka whakahōu te rangatiratanga o te Atua i tēnei ao, ā, i muri mai, mō ake tonu atu, ka tino pai rawa atu.

2. He aha te Rongo Pai i kauwhau ai a Īhu?

E whakaako ana te Paipera ka whakakapi ngā kāwanatanga o te tangata e tētahi hāpori utopia, e kīia nei ko te Rangatiratanga o te Atua (Rātene 2:44; Whakakitenga 11:15; 19:1–21).

I tana timatanga i tana mahi ā-iwi, ka tīmata a Īhu ki te poroporoaki i te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua. Anei nga korero a Mark:

¹⁴ Na, i muri i te tukunga o Hoani ki te whare herehere, ka haere a Ihu ki Kariri, ka kauwhau i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua, ¹⁵ Ka mea, Kua rite te taima, kua tata hoki te rangatiratanga o te Atua. Ripeneta, a whakapono ki te rongopai” (Mareko 1:14-15).

Ko te kupu rongopai, nō te kupu Kariki e kīia ana ko *euangelion*, ā, ko te tikanga “karere pai” rānei “rongo pai.” I roto i te Paipera Tapu Hou, ka whakahuatia te kupu Ingarihi “kingdom” (rangatiratanga), e pā ana ki te rangatiratanga o te Atua, tata ki te 149 ngā wā i roto i te NKJV, ā, 151 ngā wā i roto i te Paipera Douay Rheims. Nō te kupu Kariki e kīia ana ko *basileia* tēnei kupu, ā, e tohu ana i te mana whakahaere, te rohe rānei o te rangatira.

He rangatiratanga tā ngā tangata, ā, he rangatiratanga hoki tā te Atua, ā, he mōtītī tō rātou (Apokalupo 17:14), he rohe whenua rātou e kapi ana (Apokalupo 11:15), he ture tō rātou (Iharaira 2:3-4; 30:9), ā, he hunga kaikaunihera tō rātou (Luka 13:29).

Anei te whakaakoranga tūmatanui tuatahi a Īhu i tuhia e Matiu:

²³ Na ka haereerea katoatia a Kariri e Ihu, whakaako ana i roto io ratou whare karakia, kauwhau ana i te rongopai o te

rangatiratanga (Mataio 4:23).

Ka tuhia ano e Matiu:

³⁵ Na ka haereerea e Ihu nga pa katoa me nga kainga, whakaako ana i roto io ratou whare karakia, kauwhau ana i te rongopai o te rangatiratanga (Mataio 9:35).

E whakaatu ana te Testameta Hou ka rangatira a Īhu mō ake tonu atu:

³³ **A** ka kingi ia mo te whare o Hakopa ake ake: e kore ano he mutunga o tona rangatiratanga (Luka 1:33).

E tuhi ana a Rūpere i te take i tukuna ai a Īhu, arā, kia whakahāngai i te Rangatiratanga o te Atua. Tirohia ngā āhua o ngā whakaakoranga a Īhu:

⁴³ Ka mea ia ki a ratou, Me kauwhau e ahau te rangatiratanga o te Atua ki era atu pa ano hoki, no te mea i tonoa mai ai ahau.” (Luka 4:43).

Kua rongo koe i tēnā karakia anō? I mōhio rānei koe he mea whakahāngai te take i tukuna ai a Īhu kia whakaakona te Rangatiratanga o te Atua?

E tuhi ana a Rūpere anō hoki i haere a Īhu ki te whakahāngai i te Rangatiratanga o te Atua.

10 Ā, i hoki mai ngā āpōtoro, ka kī atu ki a la mō ngā mea katoa i mahia e rātou. Ka tango la i a rātou, ka haere rāua ki tētahi wāhi tūreiti, nō te tāone o Bethsaida. 11 Engari i mōhio ngā tini tangata, ka whai i a la; ā, ka whakaae la ki a rātou, ā, ka kōrero ki a rātou mō te rangatiratanga o te Atua. (Rūpere 9:10-11)

I whakaako a Īhu kia noho te Rangatiratanga o te Atua hei mea matua mō te hunga e whai ana ia.

³³ Engari matua rapu i te rangatiratanga o te Atua, me tana tika (Mataio 6:33).

31 Engari, rapu i te rangatiratanga o te Atua, ā, ka tapiritia ēnei mea katoa ki a koutou. 32 Kaua e matakū, e te hunga iti, nōu hoki te hari o tōu Matua ki te hoatu ki a koutou te rangatiratanga. (Luka 12:31-32)

Me RAPI TUATAHI ngā Karaitiana i te Rangatiratanga o te Atua. Ka mahia ēnei mā te noho hei mea matua mā rātou mā te whai i te oranga e hiahia ana a Karaiti kia whai, ā, te titiro whakamua ki tōna hoki mai me tōna rangatiratanga. Heoi anō, te nuinga o te hunga e kī ana he Karaitiana, kāore anō rātou kia rapi tuatahi i te Rangatiratanga o te Atua, kāore hoki rātou e mōhio ana he aha tērā. He maha hoki e whakapono hē ana, arā, ko te uru ki ngā take tōrangapū o te ao nei te mea e hiahia ana te Atua i ngā Karaitiana. Mā te kore mōhio ki te rangatiratanga o te Atua, kāore rātou e noho tika ana i nāianei, ā, kāore hoki rātou e mārama ana he aha i hē ai te tangata.

Me mōhio hoki ka hoatu te rangatiratanga ki te kahui iti (titiro ki te Rōma 11:5). Mā te hūmarie ka taea te uru hei wāhanga o te kahui iti tūturu.

Kāore anō te Rangatiratanga o te Atua kia whakatūria ki runga i te whenua

I whakaako a Īhu kia inoi ōna kaiwhai i te taenga mai o te rangatiratanga, nō reira kāore rātou i te nōhia kē i taua rangatiratanga:

⁹E to matou Matua i te rangi, Kia tapu tou ingoa. ¹⁰Kia tae mai tou rangatiratanga. Ia haapaohia to oe hinaaro (Mataio 6:9-10).

■ tonoa Ihu i ana akonga ki te kauwhau i te rangatiratanga o te Atua:

1 Ka karangatia e Ia āna akonga tekau mā rua, ā, ka hoatu ki a rātou te mana me te kaha ki te pehi i ngā rewera katoa, me te whakaora i ngā mate. 2 I tonoa rātou kia poro i te rangatiratanga o te Atua.

(Luka 9:1-2)

■ whakaakona a Ihu ko tona aroaro anake ehara i te rangatiratanga, no te mea kare ano te rangatiratanga i whakapumautia ki runga i te whenua i tera wa, no reira i mahi ai ia i te mea kihai i peia e ia nga rewera i runga i tona ingoa i tera wa:

²⁸ Tena ki te mea na te Wairua o te Atua taku peinga rewera, ina, kua tae mai te rangatiratanga o te Atua ki a koutou

(Mataio 12:28).

Kei te ao anamata te rangatiratanga tūturu—kāore hoki i konei ināianeī, pēnei i te whakaatu a Maraki:

47 Ā ki te mea ka hara koe nā tō kanohi, rukuhia atu. He pai kē atu kia uru koe ki te rangatiratanga o te Atua me te kotahi anake o ō kanohi, i te āhua o te whai kanohi e rua, ā, ka maka atu... (Maka 9:47)

²³ Na ka tirotiro a Ihu, ka mea ki ana akonga, Ano te whakauaua o te tapoko o te hunga taonga ki te rangatiratanga o te Atua! ²⁴ Na ka miharo nga akonga ki ana kupu. Otira ka whakahoki ano a Ihu, ka mea ki a ratou, E aku tamariki nonohi, ano te whakauaua o te tapoko ki te rangatiratanga o te Atua te hunga e whakawhirinaki ana ki nga taonga! ²⁵ He māmā ake te haere o tētahi kāmere i te kohao o te ngira, i te urunga atu o tētahi tangata whai rawa ki te rangatiratanga o te Atua. (Maka 10:25)

²⁵ He pono taku e mea atu nei ki a koutou, E kore ahau e inu atu ano i te hua o te waina, kia taea ra ano taua ra e inumia houtia ai e ahau

i te rangatiratanga o te Atua.” (Mareko 14:25).

⁴³ Ko Hohepa o Arimatia, he mema nui o te runanga, i tatari ano ia ki te rangatiratanga o te Atua, ka haere mai me te maia... (Mareko 15:43).

I whakaako a Īhu kāore te rangatiratanga i tēnei wā hei wāhanga o tēnei ao nei:

36 I whakautu a Īhu, ‘Ehara taku rangatiratanga i tēnei ao. Ki te mea nō tēnei ao taku rangatiratanga, ā, ka whawhai aku pononga kia kore ai ahau e tuku ki ngā Hurai; engari ināianei, ehara taku rangatiratanga i konei. (Ioane 18:36)

I whakaako a Īhu ka tae mai te rangatiratanga i muri i tōna hoki mai hei Kīngi mōna:

³¹ Ka tae mai te Tama a te Tangata i roto i tōna korōria, me ngā anahera tapu katoa i a ia; ā, ka noho ia ki te tūru korōria. ³² Ka kohia ngā iwi katoa ki tōna aroaro, ā, ka wehe ia i a rātou, ko ia anō te kaititiro hipi e wehe ana i ngā hipi i ngā koati. ³³ Ka whakaturia e ia nga hipi ki tona matau, ko nga koati ki mauī. ³⁴ Katahi te Kingi ka mea ki te hunga i tona matau, Haere mai, e te hunga manaaki a toku Matua, nohoia te rangatiratanga kua rite noa ake mo koutou no te timatanga ra ano o te ao (Mataio 25:31-34).

Nā te mea kāore te Rangatiratanga o te Atua i konei, kāore mātou e kite i tētahi utopia tūturu kia oti kē te whakatū. Nā te mea kāore te nuinga i te mārāma ki te rangatiratanga o te Atua, kāore rānei rātou i te mōhio me pēhea te whakahaere aroha o tana kāwanatanga.

Kāore te Rangatiratanga o te Atua e tae mai ‘kia tae noa atu te whakakī o ngā Hēneti’ (Roma 11:25)—ā, kāore i tae mai ināianei.

He aha te ahua o te rangatiratanga?

I hoatu e Īhu ētahi whakamārama mō te āhua o te Rangatiratanga o te Atua:

²⁶ Ka mea ia, “Ka rite te rangatiratanga o te Atua ki te tangata e werohia ana ngā purapura ki te whenua; ²⁷ ka moe ia i te pō, ka ara i te awatea, ā, ka tupu ngā purapura, kāore ia i te mōhio me pēhea. ²⁸ Nā te whenua anō e hua ai te hua: tuatahi te rau, ka whai ake te upoko, ā, ka mutu ko te kākano kī i roto i te upoko. ²⁹ Engari ka pakeke te kākano, ka tere ia ki te hoatu i te matatiki, nā te mea kua tae te hua.” (Mareko 4:26-29)

¹⁸ Na ka mea ia, He rite te rangatiratanga o te Atua ki te aha? me whakarite e ahau ki te aha? ¹⁹ He rite ki te pua nani, i kawea e te tangata, i ruia ki tana kari; ka tupu, ka waiho hei rakau nui, ka noho nga manu o te rangi ki ona manga. ²⁰ **A** i mea ano ia, Me whakarite e ahau te rangatiratanga o te Atua ki te aha? ²¹ E au iā i te faahopue ta te hoê vahine i rave e i tuu i roto e toru meto faraoa monamona e ia faahopue- roa-hia.” (Luka 13:18-21).

E whakaatu ana ēnei kōrero whakarite, i te tīmatanga, he iti rawa te Rangatiratanga o te Atua, engari ka nui haere—ka noho hei rangatira ki runga i te ao mutunga kore.

I tuhia ano e Luka:

²⁹ E haere mai ratou mai te hitia o te râ e to te tooa o te râ, mai apatoerau e apatoa, e parahi i roto i te basileia o te Atua (Luka 13:29).

Nā reira, ka whai tāngata te Rangatiratanga o te Atua nō ngā wāhi katoa o te ao. Kāore e herea ki te hunga nō ngā uri o Iharaia, nō ētahi iwi rānei. Ka noho te tangata nō ngā wāhi katoa i roto i tēnei rangatiratanga.

Luka 17 me te Rangatiratanga

Ka raruraru ētahi ki a Luka 17:20-21. Engari, i mua i tērā, kia kite tātou e ka kai tūturu te tangata i roto i te Rangatiratanga o te Atua:

¹⁵ “Ka koa te tangata e kai taro i te rangatiratanga o te Atua!”
(Luka 14:15).

I te mea ka kai nga tangata (i te wa kei te heke mai) i roto i te rangatiratanga o te Atua, ehara i te mea kua waiho noa i roto i o raatau ngakau i tenei wa, ahakoa nga whakamaoritanga / pohehe o te Luke 17:21 e whakaatu ana he rereke.

E tauturu paha te huriraa Moffatt o Luka 17:20-21 i te tahi mau taata ia taa:

²⁰ Nō te tono a ngā Parihi ki a Ia, āhea ka tae mai te Rangatiratanga o te Atua, ka whakahoki Ia ki a rātou, ka kī, “Kāore te Rangatiratanga o te Atua e tae mai me te mātakitaki; ²¹ E kore hoki rātou e kī, ‘Nā, kei konei!’ Tērā rānei, ‘Nā, kei kō!’ Nā, ko te Rangatiratanga o te Atua e tū ana i waenganui i a koutou.” (Luka 17:20-21, Moffatt; hi’o atoa i te mau huriraa **NASB** e **ESV**)

Arohia ake, i te kōrero a Īhu ki ngā Pharisee kāore i hurihia, ā, he tangata kikokore, he tangata māhūhū hoki rātou. Ka whakahoki a Īhu ki a rātou,—ko ngā Pharisee rā i ui ki a Īhu i te pātai. Kāore rātou i whakaae ki a Ia.

I roto rātou i te HĀHI? Kāo!

Kare ano a Ihu e korero ana mo te hahi ka tata. Kaore hoki ia i korero mo nga whakaaro i roto i te hinengaro me te ngakau.

Ko tā Īhu kōrero, mō Tōna RANGATIRATANGA! Kāore ngā Parihi i pātai ki a ia mō tētahi hāhi. Kāore rātou i mōhio ki tētahi hāhi o te Kawenata Hou ka tīmata tata nei. Kāore hoki rātou i pātai mō tētahi momo kare ā-roto ātaahua noa iho.

Ki te whakaaro tetahi ko te EKALEZIA te rangatiratanga o te Atua - a ko te rangatiratanga o te Atua "i roto" i nga Parihi - kei roto ranei te EKALEZIA i roto i nga Parihi? Ko te tikanga kaore!

He tino wawau tēnei whakatau, e kore? Ahakoa ko ētahi whakamāoritanga Porotetānta e whakamāori i tētahi wāhanga o Ruka 17:21 hei “kei roto i a koutou te Rangatiratanga o te Atua” (NKJV/KJV), ahakoa ko te Paipera Katorika Roma Hou o Hiruharama e whakamāori tika ana i tērā hei “kei waenganui i a koutou te Rangatiratanga o te Atua.”

Ko Ihu te mea i waenganui, i te pokapū, o ngā Parihi—ko ia te mea ka noho hei Kīngi o taua Rangatiratanga. Nā, i whakaaro ngā Parihi e titiro whakamua ana rātou ki te Rangatiratanga o te Atua. Engari i hē tā rātou māramatanga ki tēnei. I whakamārama a Ihu ehara i te rangatiratanga rohe, whāiti rānei mā ngā Hūrai anake, pēnei i tā rātou i whakaaro ai (ehara hoki i te hāhi pēnei i tā ētahi e whakapono nei ināianei). Kāore te Rangatiratanga o te Atua i te mea kotahi noa iho o ngā rangatiratanga tangata, kitea hoki, ka taea e te tangata te tohu, te kī rānei, “Ko tēnei tēnā, kei konei” rānei “Ko tērā te Rangatiratanga, kei kō.”

Nā Īhu anō i whānau hei KĪNGI mō taua Rangatiratanga, i mea mārama ai ia ki a Pirātu (Hoani 18:36-37). Me mōhio koe kei te whakamahia te kupu "kīngi" me te "rangatiratanga" hei kīhanga mō taua mea kotahi anō (hei tauira, Hēnepa 7:17-18, 23). Ko te Kīngi o te Rangatiratanga ā muri ake nei, i reira tonu, i tū ki te taha o ngā Parihi. Engari kāore rātou i whakaae ki a ia

hei kīngi mā rātou (Hoani 19:21). Ka hoki mai ia, ka whakatakariri te ao ki a ia (Tā Apokalupo 19:19).

I haere tonu a Īhu, i ngā irava e whai ake nei i roto i a Ruka 17, ki te whakaahua i tōna hoki mai tuarua, ā, ka rangatira te Rangatiratanga o te Atua i TE AO KATOA (mā te whakamahi i te whakamāoritanga a Moffatt):

²² Ki āna tauira ia i mea, “Ka tae mai ngā rā ka tino hiahia koutou, ā, kāore he painga, kia whiwhi rā kotahi noa o te Tama o te tangata. ²³ Ka kī te tangata, ‘Titiro, kei konei ia!’ ‘Titiro, kei reira ia!’ Engari kaua e haere atu, kaua hoki e oma ki a rātou. ²⁴ He rite anō ki te uira e pakarukaru ana i tētahi taha o te rangi ki tētahi taha, ka pēnā anō te Tama o te tangata i tōna rā. ²⁵ Engari me tūpono matua ia i ngā mamae nui, ā, me whakakāhoretia e tēnei whakatupuranga.” (Luka 17:22-25, Moffatt)

I kōrero a Īhu mō te uira e whiti ana, pēnei i te wāhanga i Matiu 24:27–31, e whakaahua ana i tōna hokinga mai tuarua hei rangatira mō te ao katoa. Kāore a Īhu i te kī kāore e taea e tōna iwi te kite i a ia ina hoki mai ana—ka kite tonu rātou i a ia (tirohia Ngā Mahi 1:11).

Heoi anō, kāore te nuinga o te tangata e mōhio ko ia tā rātou KĪNGI (Whakakitenga 11:15), ā, ka whawhai rātou ki a ia (Whakakitenga 19:19)! He maha ka whakaaro ko Īhu te Anatikaraiti. Kāore a Īhu i kī kia noho te Rangatiratanga o te Atua i roto i aua Pharisee—i kī atu ia ki a rātou i ētahi atu wā kāore rātou e noho ki te Rangatiratanga mō tō rātou tūpato (Matiu 23:13-14). Kāore hoki a Īhu i kī kia noho te Hāhi hei Rangatiratanga.

Ko te rangatiratanga o te Atua he mea ka taea e te tangata te **TOMO** - penei i te aranga o te hunga tika! Heoi ano, ko Aperahama me era atu patereareha kare ano i reira (cf. Hēperu 11:13-40).

I mōhio ngā ākonga kāore te Rangatiratanga o te Atua i roto i a rātou

ake i taua wā, ā, me puta mai taua Rangatiratanga, e whakaaturia ana i ngā kōrero i muri mai i a Ruka 17:21:

¹¹ A, i a ratou e whakarongo ana ki enei mea, ka korerotia ano e ia tetahi atu kupu whakarite, no te mea e tata ana ia ki Hiruharama, a mo ratou i mea, ka puta wawe mai te rangatiratanga o te Atua (Luka 19:11).

I te mārama, kei te heke mai te Rangatiratanga.

Me pēhea koe e mōhio ai kei te tata te Rangatiratanga? Hei wāhanga mō te whakautu i taua pātai, i tohu a Īhu i ngā takahanga poropiti (Ruka 21:8-28), ā, kātahi ia ka whakaako:

²⁹ Tirohia te rākau piki, me ngā rākau katoa. ³⁰ Ina tīmata rātou ki te puāwai, ka kite koutou, ā, ka mōhio hoki koutou i a koutou anō kua tata te raumati. ³¹ Waihoki koutou, ina kite koutou i ēnei mea e puta ana, kia mōhio hoki koutou kua tata te Rangatiratanga o te Atua. (Luka 21:29-31)

I hiahia a Īhu kia aru ōna tāngata i ngā takahanga poropiti kia mōhio ai rātou āhea ka tae mai te rangatiratanga o te Atua. I kī anō a Īhu ki ōna tāngata kia mataara, kia aro hoki ki ngā tohu poropiti (Ruka 21:36; Māka 13:33–37). Ahakoa ngā kupu a Īhu, he tokomaha kāore e aro ki ngā takahanga o te ao e hono ana ki ngā poropititanga.

I roto i a Ruka 22 me 23, i whakaatu anō a Īhu ko te rangatiratanga o te Atua he mea ka whakatutukihia ā muri ake nei i tana whakaako:

¹⁵ Nui atu toku hiahia kia kai tahi tatou i tenei kapenga i mua o toku mamae; ¹⁶ Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E kore ahau e kai ano i tena, kia tino rite ra ano i te rangatiratanga o te Atua. ¹⁷ Na ka

mau ia ki te kapu, ka mutu te whakawhetai, ka mea, Tangohia tenei, tuwhaina ma koutou; ¹⁸ Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E kore ahau e inu i te hua o te waina, kia tae mai ra ano te rangatiratanga o te Atua.” (Luka 22:15-18).

³⁹ Na ko tetahi o nga kaimahi kino i ripekatia ngatahitia me ia i kohukohu ki a ia, i mea, Ki te mea ko te Karaiti koe, whakaorangia koe, whakaorangia hoki matou. ⁴⁰ Na ka riri tona hoa ki a ia, ka mea ki a ia, Kahore ranei koe e wehi ki te Atua? Ko koutou hoki kei te tau te he me ia. ⁴¹ A ka tika ta matou korero, no te mea ka tika matou: ka rite ki ta matou mahi te utu mo matou, heoi kahore he he o tenei tangata. ⁴² Na ko tana meatanga ki a Ihu , E toku Ariki, kia mahara koe ki ahau ina haere mai koe i runga i tou rangatiratanga. ⁴³ Ano ra ko Ihu ki a ia, He pono taku e mea nei ki a koe, Ko aiane koe noho ai ki ahau ki Pararaiha. (Luka 23:39-43 , Aramaic na roto i te reo Beretane)

Kāore te rangatiratanga o te Atua i tae mai tonu i te wā i mate ai a Ihu, e whakaatu ana a Māka rāua ko Ruka i tēnei āhuetanga:

⁴³ Ko Hohepa o Arimatia, he mema nui o te runanga, i tatari ano ia ki te rangatiratanga o te Atua, ka haere mai me te maia... (Mareko 15:43).

Nō Arimathea ia, he tāone nō ngā Hūrae, ā, i tatari hoki ia mō te rangatiratanga o te Atua. (Luka 23:51)

Ka whai muri i te aranga mai o te hunga mate (1 Koriniti 15:50–55) ka whanau anō ngā Karaitiana kia uru ai rātou ki te rangatiratanga o te Atua, e tuhi ana a Hoani mō tēnei:

³ Ka whakahoki a Ihu, ka mea ki a ia, He pono, he pono taku e mea

nei ki a koe, Ki te kahore te tangata e whanau hou, e kore ia e ahei te kite i te rangatiratanga o te Atua. ⁴ Ka mea a Nikorima ki a ia, Me pehea ka whanau ai te tangata i tona koroheketanga? E taea ranei te tuarua o nga haerenga ki roto ki te kopu o tona whaea, ka whanau ai? ⁵ Ka whakahoki a Ihu, ka mea, He pono taku e mea nei ki a koe, Ki te kahore te tangata e whanau i te wai me te Wairua, e kore ia e ahei te tomo ki te rangatiratanga o te Atua (Ioane 3:3-5).

Ko te iwi o te Atua anake ka kite i te mutunga o te rangatiratanga o te Atua i muri i te mano tau.

Nā, kia mārama anō koe, i muri i te aranga mai o Īhu i te hunga mate, i whakaako anō ia mō te rangatiratanga o te Atua:

³ I whakakite anō ia i a ia anō e ora ana i muri i tana mamaetanga, nā roto i ngā taunakitanga tino pono, i kitea ia e rātou mō ngā rā e whā tekau, ā, i kōrero ia mō ngā mea e pā ana ki te rangatiratanga o te Atua (Ngā Mahi a ngā Āpōtoro 1:3).

Ko ngā kauwhau tuatahi me ngā kauwhau whakamutunga a Īhu i pā katoa ki te rangatiratanga o te Atua! I haere mai a Īhu hei karere, hei kaiwhakaako mō taua rangatiratanga.

I tono hoki a Īhu i te Āpōtoro a Hoani kia tuhi mō te rangatiratanga o te Atua e kotahi mano tau te roa, ka whakatūria ki te whenua. Kia mātakitaki koe ki tāna i mea ai kia tuhia e Hoani:

⁴ ■ kite ahau i nga wairua o te hunga i poutoa mo te whakaatu mo Ihu, mo te kupu hoki a te Atua, kihai nei i koropiko ki te kararehe, ki tona whakapakoko ranei, kihai hoki i tango i tana tohu ki o ratou rae, ki o ratou ringa. Na ka ora ratou, ka kingi tahi me te

Karaiti mo nga tau kotahi mano (Apokalupo 20:4).

I whakaako ngā Karaitiana o mua, ka whakatūria te rangatiratanga kotahi mano tau o te Atua ki te whenua, ā, ka whakakapi i ngā kāwanatanga o te ao, e ai ki tā te Paipera e whakaako ana (tirohia Ngā Mahi a te Whakakitenga 5:10, 11:15).

He aha, mēnā he tino nui te rangatiratanga o te Atua, kāore te nuinga i rongo whānuitia mō taua mea?

Na te mea i kiia e Ihu he mea ngaro:

¹¹ Ka mea ki a ratou, Kua hoatu ki a koutou te matauranga ki te mea ngaro o te rangatiratanga o te Atua; engari ki te hunga o waho, he kupu whakarite nga mea katoa (Mareko 4:11).

Ahakoia i tenei ra ko te rangatiratanga pono o te **Atua** he mea ngaro ki te nuinga me te nui o te mahere a te **Atua** (tirohia ano ta matou pukapuka kore utu, ipurangi i www.ccog.org te taitara: [Ko te MATE o te Mahere a te Atua He aha te Atua i Hanga ai tetahi mea? He aha koe i hanga ai e te Atua. ?](#)).

Whakaarohia hoki, i mea a Ihu ka tae mai te mutunga (o tēnei ao) i muri iho i te kauwhau o te rongopai o te rangatiratanga ki te ao katoa hei whakaatu:

¹⁴ **A** ka kauwhautia tenei rongopai o te rangatiratanga puta noa i te ao, hei mea whakaatu ki nga iwi katoa, a ko reira puta ai te mutunga (Mataio 24:14).

Ko te kauwhau i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua he mea nui, me whakatutuki i **enei wa mutunga**. He “kaupapa pai” na te mea e tuku ana i te tino tumanako ki nga mate o te tangata, ahakoia nga mea ka taea e nga

kaiarahi torangapu te ako.

Mena ka whakaarohia e koe nga kupu a Ihu, me tino marama kei te kauwhau te hahi Karaitiana pono i taua rongopai o te rangatiratanga inaiane. Ko tenei hei kaupapa matua mo te Hahi. **A** kia pai ai tenei mahi, me whakamahi nga reo maha. Ko te mea tenei e kaha ana te *Hahi Haere tonu a te Atua ki te mahi*. Na reira i whakamaoritia ai tenei pukapuka ki nga reo maha.

I whakaako a Ihu ko te nuinga KAORE e whakaae ki tana ara:

¹³ E tomo ma te kuwaha whaiti; he wharahi hoki te kuwaha, he whanui te ara, e tika ana ki te ngaromanga, a he tokomaha e haere ana ra reira. ¹⁴ He kuiti hoki te kuwaha, he kiki te ara e tika ana ki te ora, a he tokoiti te hunga e kite. (Mataio 7:13- 14).

Ko te rongopai o te rangatiratanga o te Atua e arahi ki te ora!

Tērā pea he mea whakamere kia mōhio, ahakoa te nuinga o te hunga Karaitiana e kī ana he whakapono tō rātou, kāore i te mōhio ki te aronga matua o te Karaiti, arā, te kauwhau i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua. He maha ngā tohunga whakapono me ngā kaituhi hītori o te ao whānui kua mārama, ko tēnei tonu tā te Paipera e whakaako ana.

Ahakoa rā, i tūmanako a Ihu i āna ākongu kia whakaako i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua (Ruka 9:2,60). Nā te mea ka whakatūria te rangatiratanga ā muri ake nei i runga i ngā ture a te Atua, ka kawea mai te rangimārie me te whai rawa—ā, mā te whakatinana i aua ture i tēnei wā ka puta te rangimārie tūturu (Ngā Waiata 119:165,172; Epeha 2:15).

A ko tenei rongo pai o te rangatiratanga i mohiotia i roto i nga karaipiture o te Kawenata Tawhito.

3. I mōhiotia te Rangatiratanga o te Atua i roto i te Kawenata Tawhito?

Ko te kauwhau tuatahi, ā, ko te kauwhau whakamutunga i tuhia mō Īhu, i pā ki te kauwhau i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua (Māka 1:14–15; Ngā Mahi 1:3).

Ko te rangatiratanga o te Atua tētahi mea i tika kia mōhiotia e ngā Hūrae i te wā o Īhu, i te mea i whakahuatia i roto i ā rātou karaipiture, e kīia nei ināianei ko te Kawenata Tawhito.

I Whakaako a Hāniere mō te Rangatiratanga

Nā te poropiti a Hāniere i tuhi:

⁴⁰ Na, ko te wha o nga kingitanga ka rite ki te rino te kaha: he mea wawahi hoki te rino, e taea ano e ia nga mea katoa; ka rite ano ki te wawahi a te rino, ka wawahia e tera kingitanga, ka mongamonga; ⁴¹ Na, i kite na koe i nga raparapa, i nga matimati, he uku na te kaipokepoke tetahi wahi, he rino tetahi wahi, ka wehea te kingitanga; ka mau ano hoki te kaha o te rino i roto, ka pera ano me tau i kite ra i te rino e whakauru ana ki te uku uku. ⁴² Na, ko nga matimati o nga raparapa ra, he rino nei tetahi wahi, he uku tetahi wahi, ka pena ano te kingitanga, ka kaha tetahi wahi, ko tetahi wahi he pakarukaru. ⁴³ Na, i kite na koe i te rino e whakauru ana ki te uku uku, na ka uru ano era ki nga uri tangata; e kore ia e piri tetahi ki tetahi, ka pera me te rino e kore nei e uru ki te uku. ⁴⁴ Na i nga ra o enei kingi, ka whakaturia e te Atua o te rangi he kingitanga e kore e ngaro; e kore ano hoki te rangatiratanga e waiho ki tetahi atu iwi; ka wawahia, ka pau enei rangatiratanga katoa, ka mau tonu ake ake (Daniela 2:40-44).

¹⁸ Otiia ka riro te kingitanga i te hunga tapu a te Runga Rawa, ka mau ano hoki te kingitanga ki a ratou a ake ake. (Daniela 7:18).

²¹ ■ titiro ahau; i whawhai ano taua haona ki te hunga tapu, a taea ana ratou e ia, ²² tae noa ki te taenga mai o te Tuaiho Onamata , a ka whakaritea he whakawa mo te hunga tapu a te Runga Rawa, a ka tae te wa e riro ai te rangatiratanga o te hunga tapu.

(Daniela 7:21-22)

Nā Daniela, ka ako tātou ka tae mai te wā ka whakangaro te rangatiratanga o te Atua i ngā rangatiratanga o tēnei ao, ā, ka mau tonu mō ake tonu atu. Ka ako hoki tātou ka whai wāhi ngā tapu ki te whiwhi i tēnei rangatiratanga.

He maha ngā wāhanga o ngā poropititanga a Daniela mō tō tātou wā i te rautau rua tekau mā tahi.

Me titiro tātou ki ētahi wāhanga nō te Kawenata Hou:

¹² Na, ko nga haona kotahi tekau i kite ra koe, kotahi tekau era kingi, kahore ano kia whiwhi noa ki tetahi rangatiratanga;

¹³ Kotahi tonu te whakaaro o enei, ka hoatu ano e ratou to ratou kaha, to ratou mana ki te kararehe. ¹⁴ E whawhai ano enei ki te Reme, e taea ano ratou e te Reme: no te mea ko ia te Ariki o nga ariki, o te Kingi o nga kingi; e te feia i pihai iho la'na ra, ua piihia ia, ua ma'itihia e te haapa'o maitai ». (Apokalupo 17:12-14).

No reira, te kite nei tatou i roto i te Kawenata Tawhito me te Kawenata Hou te whakaaro ka puta te rangatiratanga o te whenua i te mutunga o nga wa tekau nga wahanga, a ka whakangaromia e te Atua, ka whakapumautia tona rangatiratanga.

I Whakaako a Ihaia mō te Rangatiratanga

Nā te Atua i whakakīkī a Ihaia ki te tuhi mō te wāhanga tuatahi o te rangatiratanga o te Atua, arā, te rangatiratanga kotahi mano tau e kīia nei ko te Mileniuma, pēnei:

¹ Ka puta mai he Toko i te pakiaka o Hēhi, ā, ka tupu ake he Kōhanga i ōna pūtake. ² Ka tau te Wairua o te Ariki ki runga i a ia, te Wairua o te mōhiotanga me te māramatanga, te Wairua o te tohutohu me te kaha, te Wairua o te mātauranga me te wehi ki te Ariki.

³ Ko tana e whakaahuareka ai ko te wehi ki a Ihowa: e kore ano ia e whakawa i runga i ta ona kanohi e kite ai, e kore ano e whakawa i runga i ta ona taringa e rongo ai. ⁴ Engari ka whakawa ia mo nga rawakore i runga i te tika, ka whakawa ia i runga i te tika mo te hunga mahaki o te whenua; Ka patua e ia te whenua ki te rakau o tona mangai, ka whakamatea ano e ia te tangata kino ki te manawa o ona ngutu. ⁵ Hei whitiki te tika mo tona hope, hei whitiki te pono mo tona hope.

⁶ Ka noho tahi ano te wuruhi raua ko te reme, ka takoto tahi te reparo raua ko te kuao koati; Ma te tamaiti nohinohi ratou e arahi.

⁷ Ka kai te kau raua ko te pea; Ka takoto ngatahi a ratou kuao; **A** ka kai te raiona i te kakau witi, ka rite ki te kau. ⁸ Ka takaro te tamaiti ngote u ki te rua o te ahipi, a ka pa atu te ringa o te tamaiti kua whakamutua te kai u ki te nohoanga o te neke. ⁹ E kore ratou e tukino, e kore ano e whakamate puta noa i toku maunga tapu: no te mea ka kapi te whenua i te matauranga ki a Ihowa, ano ko nga wai e taupoko nei i te moana. ¹⁰ Na i taua ra ko tetahi Putake o Hehe, ka tu hei kara ki nga iwi; Ka rapua hoki ia e nga tauiwi, ka whai kororia ano tona okiokinga. (Isaia 11:1-10)

Ko te take i kii ai ahau ko te waahanga tuatahi, ko te waahanga tuatahi

ranei o te rangatiratanga o te Atua, ko te wa tenei ka noho tinana (i mua i te wa e heke iho ai te pa tapu, a Hiruharama Hou mai i te rangi, Apokalupo 21) a ka pumau kotahi mano tau. ■ whakapumautia e Ihaia te ahua tinana o tenei wahanga i a ia e haere tonu ana:

¹¹ ■ taua ra ka anga ano a Ihowa i te rua o nga wa, ki te whakahoki mai i nga morehu o tana iwi i mahue, i Ahiria, i Ihipa, i Patoro, i Kuhu, i Erama, i Hinara, i Hamata, i Hamata, i Ihipa. nga motu o te moana.

¹² Ka whakaturia ano e ia he kara ki nga iwi, a ka huihuia mai te hunga o Iharaira i peia atu, ka whakaminea mai ano nga mea o Hura i marara atu, i nga pito e wha o te whenua. ¹³ Ka haere atu hoki te hae o Eparaima, ka hatepea atu ano hoki nga hoariri o Hura; E kore a Eparaima e hae ki a Hura, e kore ano a Hura e whakatoi ki a Eparaima. ¹⁴ Engari ka rere iho ratou i runga i te pokohiwi o nga Pirihitini i te taha ki te hauauru; Ka pahuatia ngatahitia e ratou nga tangata o te rawhiti; Ka pa o ratou ringa ki runga ki a Eroma raua ko Moapa; a ka rongo nga tama a Amona ki a ratou. ¹⁵ Ka whakangaromia rawatia e Ihowa te arero o te moana o Ihipa; Ma tana hau kaha, ka ruru ia i tona ringa ki runga ki te awa, a ka patua e ia ki nga awa e whitu, a ka meinga nga tangata kia whiti i nga hu maroke. ¹⁶ A ka takoto he ara haerenga mai i Ahiria mo nga morehu o tana iwi ka mahue; ka rite ano ki to Iharaira i te ra i haere mai ai ia i te whenua o Ihipa. (Isaia 11:11-16)

I whakakīki hoki te Atua i a Ihaia ki te tuhi:

² Na tenei ake, kei nga ra whakamutunga, Ka whakapumautia te maunga i to Ihowa whare ki te tihi o nga maunga, ka whakanekehia ake ano ki runga i nga pukepuke; a ka rere nga iwi

katoa ki reira. ³ Ka haere hoki nga iwi maha, ka mea, Haere mai, tatou ka haere ki runga ki te maunga o Ihowa, ki te whare o te Atua o Hakopa; E haapii mai oia ia tatou i Ta 'na mau e'a, e e haere tatou na to 'na mau e'a." **No te mea ka puta mai te ture i Hiona**, me te kupu a Ihowa i Hiruharama. ⁴ E whakawa ia i waenganui i nga iwi, a he maha nga iwi e riria ai e ia; Ka patupatua e ratou a ratou hoari hei hea parau, a ratou tao hei mea tapahi manga; **E kore tetahi iwi e hapai hoari ki tetahi iwi, ka mutu ano ta ratou ako ki te whawhai.** ... ¹¹ Ka whakaititia nga kanohi whakakake o te tangata, ka whakapikoa iho to te tangata whakakake, a ko Ihowa anake e whakanuia i taua ra. (Isaia 2:2-4, 11)

No reira, ka waiho hei wa utopia mo te rangimarie ki runga i te whenua. I te mutunga, ka noho tonu tenei, me Ihu te rangatira. No nia i te mau irava rau (Salamo 90:4; 92:1; Isaia 2:11; Hosea 6:2), te haapii ra te Talmud ati Iuda e 1 000 matahiti te maoro (Babylonian Talmud: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

I whakahihiri ahau ki te tuhi i enei e whai ake nei:

⁶ Kua whanau hoki he tamaiti ma tatou, kua homai he Tama ma tatou; **A** ka noho te kawanatanga ki runga ki tona pokohiwi. **A** ka huaina tona ingoa ko Whakamiharo, ko te Kaitohutohu, ko te Atua Kaha Rawa, ko te Matua Mutungakore, ko te Rangatira o te rangimarie. ⁷ E kore he mutunga o te nui haere o tona rangatiratanga, o tona rongo mau, ki runga ki te torona o Rawiri, ki runga ano i tona rangatiratanga, hei whakapumau i runga i te whakawa, i runga i te tika, aianei a ake tonu atu. Ma te ngakau nui o Ihowa o nga mano e taea tenei. (Isaia 9:6-7)

Kia mōhio, i kī a Ihaia ka haere mai a Īhu ki te whakatū i tētahi rangatiratanga me tētahi kāwanatanga. Ahakoa he tokomaha e kī ana he Karaitiana ka tohu i tēnei kōrero, otirā i te marama o Hakihea ia tau, he maha ka wareware he poropititanga nui atu tēnei i te whānautanga noa iho o Īhu. E whakaatu ana te Paipera he kāwanatanga tō te rangatiratanga o te Atua, he ture anō hoki mō ngā tangata e noho ana i raro i taua rangatiratanga, ā, ko Īhu te rangatira o taua kāwanatanga. I poropiti a Ihaia, a Daniela, me ētahi atu mō tēnei mea.

Ko ngā ture a te Atua he ara o te aroha (Matiu 22:37–40; Hoani 15:10), ā, ka whakahaerehia te rangatiratanga o te Atua i runga i aua ture. Nō reira, ahakoa te āhua o te tirohanga a te ao whānui, ka tū te rangatiratanga o te Atua i runga i te aroha.

Ngā Waiata me Ētahi Atu

E ere o Daniela e o Isaia ana'e ta te Atua i faauruahia ia papai no nia i te Basileia o te Atua e fatata maira.

I whakakīkīhia a Īhekiera kia tuhi mō te hunga nō ngā iwi katoa o Ihairaira (ehara i te Hūrai anake) i tītahatia i te wā o te Whakamātau Nui, ka kohia anō rātou ki te rangatiratanga kotahi mano tau:

¹⁷ Nā reira, mea atu: 'Ko tā te Ariki, te Atua: "Ka kohikohi ahau i a koutou i waenga i ngā iwi, ka whakakotahi i a koutou i ngā whenua i tītahatia ai koutou, ā, ka hoatu e ahau te whenua o Ihairaira ki a koutou.'" ¹⁸ Ā, ka haere rātou ki reira, ka tango i ngā mea whakarihariha katoa me ngā mea whakamataku katoa i reira. ¹⁹ Ka hoatu e ahau he ngākau kotahi ki a rātou, ka whakatakoto i tētahi wairua hou ki roto i a rātou, ka tango i te ngākau kōhatu i roto i ō rātou kikokiko, ka hoatu he ngākau kikokiko ki a rātou. ²⁰ Kia haere ai rātou i runga i āku ture, kia pupuri ai rātou i āku whakaritenga, kia mahi ai rātou i ēnei mea; ā, ka waiho rātou hei iwi māku, ā, ko ahau

hei Atua mō rātou. ²¹ Engari mō te hunga e whai ana i ō rātou ngākau ki ngā mea whakarihariha me ngā mea whakamataku, ka whakahokia e ahau ā rātou mahi ki runga i ō rātou pane,” tā te Ariki, te Atua. (Īhekiera 11:17–21)

Ka kore ngā uri o ngā iwi o Iharaira e tītahatia anō, engari ka whakaae rātou ki ngā ture a te Atua, ā, ka mutu te kai i ngā kai whakarihariha. (Rewitiku 11; Te Ture a te Rota 14)

Kia mōhio koe ki ēnei kōrero i roto i ngā Waiata mō te rongo pai o te rangatiratanga o te Atua:

²⁷ E mahara nga pito katoa o te ao , a ka tahuri ki a Ihowa: ka koropiko ano nga hapu katoa o nga iwi ki tou aroaro. ²⁸ No Ihowa hoki te rangatiratanga, ko ia ano te kawana i waenganui i nga iwi. (Salamo 22:27-28).

⁶ Pumau tonu tou torona, e te Atua, ake ake; He hepeta tika te hepeta o tou kingitanga. (Salamo 45:6)

¹ Waiatatia ki a Ihowa he waiata hou. Waiata, e te whenua katoa ki a Ihowa. ² Waiata ki a Ihowa, whakapaingia tona ingoa; Kauwhautia te rongopai o tana whakaoranga i tenei ra, i tenei ra. ³ Whakapuakina tona kororia i waenganui i nga tauwiwi, ana mahi whakamiharo i waenganui i nga iwi katoa. (Salamo 96:1-3; tirohia hoki 1 Paraleipomeno 16:23-24).

¹⁰ E whakamoemititia koe, e Ihowa, e au mahi katoa: e whakapaingia e tou hunga tapu. ¹¹ Ma ratou e korero te kororia o tou kingitanga, e korero tou kaha, ¹² Kia mohiotia ai e nga tama a te tangata ana mahi nunui, me te kororia o te maruwehi o tona

kingitanga. ¹³ He kingitanga mutungakore tou rangatiratanga; kei nga whakatupuranga katoa tou rangatiratanga. (Salamo 145:10-13).

He maha nga kaituhi o te Kawenata Tawhito i tuhi mo nga ahuatanga o te rangatiratanga (hei tauira, Ezekiel 20:33; Obadia 21; Mika 4:7).

Nā reira, i te tīmatanga o te whakaako a Īhu i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua, i mōhio kē ōna kaiwhakarongo tuatahi ki te ariā taketake.

4. I whakaako rānei ngā Apotoro i te Rongo Pai o te Rangatiratanga?

Ahakoia he tokomaha e whakaaro ana ko te rongopai he rongo pai noa iho mō te tangata o ʻIhu, ko te mea pono, ko ngā akonga o ʻIhu i whakaako i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua. Koinei te karere i kawea mai e ʻIhu.

I tuhi te Apotoro Pāora mō te rangatiratanga o te Atua me ʻIhu Karaiti:

⁸ Na ka tomo ia ki te whare karakia, ka korero maia atu, e toru nga marama i kororerero ai, i kukume ai ki nga mea o te rangatiratanga o te Atua (Ohipa 19:8).

²⁵ Āe rā, ināianei e mōhio ana ahau ki a koutou katoa, i waenganui i a koutou i haere ai ahau ki te kauwhau i te rangatiratanga o te Atua. (Ngā Mahi 20:25)

²³ Nā, i whakarite rātou i tētahi rā mōna, ā, tokomaha i haere ki tōna nohoanga; i whakamārama ia ki a rātou, ā, i whakaatu nui i te rangatiratanga o te Atua, i tohe hoki ia ki a rātou mō ʻIhu, i runga i te ture a Mōhī raua ko ngā poropiti, mai i te ata tae noa ki te ahiahi. ...

³¹ **I kauwhau ia i te rangatiratanga o te Atua, ā, i whakaako i ngā mea e pā ana ki te Ariki, ki a ʻIhu Karaiti, me te māia katoa, ā, kāore he tangata i ārai i a ia.** (Ngā Mahi 28:23,31)

Kia mōhio, ehara te rangatiratanga o te Atua i te mea mō ʻIhu anake (ahakoia he wāhanga nui ia), i whakaako hoki a Pāora mō ʻIhu i tua atu i āna whakaakoranga mō te rangatiratanga o te Atua.

■ huaina ano e Paora ko te rongopai o te Atua, engari ko te rongopai tonu o te rangatiratanga o te Atua:

⁹ ... i kauwhau matou i te rongopai o te Atua ki a koutou... ¹²

Kia rite ta koutou haere ki ta te Atua nana nei koutou i karanga ki tona rangatiratanga, ki tona kororia. (Tesalonía 1, 2:9, 12).

I kīia hoki e Pāora ko te rongopai o te Karaiti (Roma 1:16). Ko te “karere pai” a Īhu, te karere i whakaakona e Ia.

Me whakaaro, ehara i te rongopai mō te tangata o Īhu Karaiti anake, mō te whakaoranga whaiaro anake rānei. I kī a Pāora, ko te rongopai o te Karaiti e kapi ana i te whakarongo ki a Īhu, tōna hokinga mai, me te whakawa a te Atua.

⁶ ... Mā te Atua e utu i te hunga e whakararuraru ana i a koutou, mā te mamae hoki, ⁷ ā, māna hoki e hoatu te okiokinga ki a koutou e pāngia ana e te mate, me mātou hoki, i te wā e whakakitea ai te Ariki, a Īhu, i te rangi, me āna anahera kaha, ⁸ i roto i te ahi mura e kawea ana i te utu ki te hunga kāore i te mōhio ki te Atua, ki te hunga hoki kāore i te whakarongo ki te rongopai o tō tātou Ariki, o Īhu Karaiti. ⁹ Ka whiua ēnei ki te whakangaromanga mure ore, i te aroaro o te Ariki, i te korōria o tōna kaha, ¹⁰ i tōna taenga mai i taua rā, kia whakakorōriatia i roto i ōna hunga tapu, kia mihia hoki e te hunga katoa e whakapono ana, nō te mea i whakapono koutou ki tā mātou whakaatu ki a koutou. (2 Tesarona 1:6–10)

E whakaatu ana te Kawenata Hou he mea ka whiwhi tatou i te rangatiratanga, ehara i te mea kua tino riro mā tatou ināianei.

²⁸ e whiwhi ana hoki tātou i tētahi rangatiratanga kāore e taea te whakangaueuetia (Hepura 12:28).

E whakaatu ana te Kawenata Hou he mea ka whiwhi tatou i te rangatiratanga, ehara i te mea kua tino riro mā tatou i tēnei wā.

I whakamana ake a Paora, kāore te tangata i te tino tomo ki te Rangatiratanga o te Atua i a ia e noho ana hei tangata ora, engari ka tupu i muri i te aranga ake.

⁵⁰ Ko taku korero tenei, e oku teina, e kore e tau kia riro te rangatiratanga o te Atua i te kikokiko, i te toto; e kore ano te pirau e riro i te pirau. ⁵¹ Na, he mea ngaro tenei ka korerotia nei e ahau ki a koutou, E kore tatou katoa e moe, engari ka whakaahua ketia tatou katoa. E tangi hoki te tetere, a ka whakaarahia te hunga mate, he mea piraukore, a ka whakaahuatia ketia tatou (Korinetia 1, 15:50-52).

¹ Koia ahau ka ki atu nei ki a koe i te aroaro o te Atua, o te Ariki hoki, o Ihu Karaiti, mana nei e whakawa te hunga ora me te hunga mate i tona putanga mai me tona rangatiratanga. (Timoteo 2, 4:1).

Ehara i te mea i whakaako noa a Pāora i tērā, engari i whakaako hoki ia ka tukua e Ihu te rangatiratanga ki te Atua Matua:

²⁰ Ko tenei kua ara a te Karaiti i te hunga mate, kua waiho hei matamua mo te hunga kua moe. ²¹ Na te tangata nei hoki te mate, waihoki na te tangata te aranga o te hunga mate. ²² ■ roto hoki i a Arama ka mate katoa nga tangata, waihoki i roto ia te Karaiti ka whakaorangia katoatia. ²³ Otiia ko tenei, ko tenei, i tona ake turanga; ko te Karaiti te matamua, muri iho ko te hunga a te Karaiti a tona taenga mai. ²⁴ Ko reira te mutunga, ina oti te rangatiratanga te hoatu e ia ki te Atua Matua, ina whakakahoretia e ia nga rangatiratanga katoa, nga mana katoa, me nga mana. Kua takoto hoki te tikanga kia kingi ia, kia meinga ra ano e ia nga hoariri katoa ki raro i ona waewae. (Korinetia 1, 15:20-25).

I whakaako hoki a Pāora, kāore te hunga hē (te hunga kāore e ū ki ngā ture) e whiwhi i te rangatiratanga o te Atua.

⁹ Kāore koutou i mōhio, kāore te hunga hē e whiwhi i te rangatiratanga o te Atua? Kaua e māmāwā. Kāore ngā kairau, ngā kaiwhakakākā, ngā tangata moepuku, ngā tāne e moe ana i ētahi atu tāne, ngā tāne e mahi ana i ngā mahi whakarihariha, ¹⁰ ngā tahae, ngā tangata hae, ngā tangata haurangi, ngā tangata kākā, ngā tangata kaikino—kāore rātou e whiwhi i te rangatiratanga o te Atua. (1 Koriniti 6:9–10)

¹⁹ E mōhio ana ngā mahi o te kikokiko, arā: te moepuku, te kairau, te poke, te mahi whakarihariha, ²⁰ te karakia whakapakoko, te makutu, te mauahara, te ngangare, te hae, te riri nui, te whai i ngā hiahia ake, te wehewehe, te whakapono hē, ²¹ te pākinakina, te kohuru, te haurangi, te whakangahau hē, me ērā atu mea pēnei; ā, ka kī atu anō ahau ki a koutou, pēnei i taku i kī ai i mua, kāore te hunga e mahi ana i ēnei mea e whiwhi i te rangatiratanga o te Atua. (Kākaratia 5:19–21)

⁵ E mōhio ana koutou ki tēnei, kāore te kairau, te tangata poke, te tangata hae, te tangata e karakia ana ki ngā whakapakoko, e whiwhi i tētahi wāhi i te rangatiratanga o te Karaiti rūau ko te Atua. (Epeha 5:5)

He paerewa tō te Atua, ā, e tono ana ia kia ripeneta te tangata i ōna hara kia taea ai te tomo ki tōna rangatiratanga. I whakatūpatō te Apotoro a Pāora, tērā ētahi kāore e whakaako ko te rongopai a Ihu te whakautu, engari ka whakaako rātou i tētahi atu:

³ Kia tau ki a koutou te aroha noa me te rangimarie mai i te Atua Matua, i to tatou Ariki hoki, i a Ihu Karaiti, ⁴ i tuku ia ia

ano mo o tatou hara, kia whakaorangia ai tatou e ia i tenei ao kino, i runga i ta te Atua i pai ai, te Matua, ⁵ mona te kororia. mo ake tonu atu. Amine. ⁶ Miharo tonu ahau ki te hohoro o to koutou tahuri ke atu i te kaikaranga i koutou i runga i te aroha noa o te Karaiti ki tetahi rongopai ke, ⁷ ehara nei i te rongopai ke atu; engari tera ano etahi e whakararuraru ana ia koutou, e mea ana kia whakaputaia ketia te rongopai o te Karaiti. ⁸ Otira, ahakoa ko matou, ko tetahi anahera ranei o te rangi, ki te kauwhau i te rongopai ki a koutou, i te mea rere ke i ta matou i kauwhau ai ki a koutou, kia kanga ia. ⁹ Kia rite ki ta matou i ki ai i mua, ka ki ano ahau inaiane, ki te puta ke te kauwhau a tetahi ki a koutou i tera kua riro ia koutou, kia kanga ia. (Galatia 1:3-9).

³ E wehi ana ia ahau, kei pera me Iwi i whakawaia e te tinihanga o te nakahi, kei kumea atu o koutou whakaaro ki te he, kei mahue te tapatahi o te ngakau ki a te Karaiti. ⁴ Ki te mea hoki ka kauwhautia e te tangata e haere mai ana he Ihu ke atu i ta matou i kauwhau ai, ki te riro ranei i a koutou he wairua ke i te mea kare nei i riro ia koutou, he rongopai ke ranei ta koutou i whakaae ai; (Korinetia 2, 11:3-4).

He aha te "atu" me te "rereke," he pono teka, he rongopai? He maha nga wahanga o te rongopai teka.

■ te nuinga, ko te rongopai teka ko te whakapono kaore koe e whai ki te whakarongo ki te Atua me te tino kaha ki te noho pono ki tana ara me te kii kei te mohio koe ki te Atua (cf. Matthew 7: 21-23). Ka whai whakaaro ki a ia ano.

Nā te nakahi i whakapohehe a Iwi kia hinga ki tētahi rongopai teka tata ki te 6000 tau ki muri (Genese 3)—ā,

mai i taua wā, kua whakapono te tangata he pai ake tō rātou mōhio i tō te Atua, me te whakatau i te pai me te kino mō rātou anō. Ae, i muri i te taenga mai o Ihu, he maha nga wa i piri tonu ai tona ingoa ki nga rongopai teka - a kei te haere tonu tenei me te haere tonu ki te wa o te anataraiti whakamutunga.

I ngā rā o te Apotoro a Pāora, ko te rongopai rūpahu he ranunga o te mātauranga huna me ngā whakaaro māku—he huinga o te pono me te hē. I whakapono te hunga Gnostics, ko te mātauranga motuhake te huarahi ki te maramatanga wairua, tae atu ki te whakaoranga. I whakapono hoki rātou, kāore he pānga nui o ngā mahi a te kikokiko, ā, i whakahē rātou ki te whakatinana i ngā ture a te Atua, pērā i te whakatapu o te Rātapu o te wiki tuawhitu. Ko tētahi kaiārahi rūpahu ko Haimona Makuha, i whakahēngia, i whakatūpato hoki e te Apotoro a Pita (Ngā Mahi 8:18–21).

Engari ehara i te mea ngawari

E whakaatu ana te Kawenata Hou i ako a Piripi i te rangatiratanga o te Atua:

⁵ Nā, ka haere iho a Piripi ki te tāone o Hamaria, ka kauwhau i a te Karaiti ki a rātou. ... ¹² Ā, i whakapono rātou ki a Piripi i a ia e kauwhau ana mō ngā mea e pā ana ki te rangatiratanga o te Atua ... (Ngā Mahi 8:5, 12)

Engari i whakaako a Īhu, a Pāora, me ngā ākonga, ehara i te mea māmā te tomo ki te rangatiratanga o te Atua:

²⁴ **A** ka kite a Ihu i tona pouri, ka mea, Ano te whakauaua o te tapoko o te hunga taonga ki te rangatiratanga o te Atua! ²⁵ Erangi hoki te haere o te kamera ra te kowhao o te ngira he mea takoto noa i te haere o te tangata taonga ki roto ki te rangatiratanga o te Atua.

²⁶ Na ka mea te hunga i rongo, Ko wai ra e ora?

²⁷ Otira i mea ia, Ko nga mea e kore e taea e te tangata, ka taea e te Atua. (Luka 18:24-27).

²² "Me tomo tātou ki te rangatiratanga o te Atua mā roto i ngā whakamātau maha." (Ngā Mahi 14:22)

³ E tika ana kia whakawhetai matou ki te Atua i nga wa katoa mo koutou, e oku teina he mea tika, no te mea e tupu nui ana to koutou whakapono, e hira ake ana hoki te aroha o tetahi, o tetahi o koutou tetahi ki tetahi, ⁴ i whakamanamana ai matou ki a koutou i roto i nga hahi a te Atua, mo to koutou manawanui, mo to koutou whakapono i roto i o koutou whakatoi katoa, i nga tukinotanga hoki e whakaririka kau ana koutou; ⁵ He tohu tenei mo te tika o ta te Atua whakawa, kia kiia ai koutou he tau mo te rangatiratanga o te Atua, e mamae nei koutou; ⁶ I te mea e mea tia i te Atua ia tahoo atu i te ati i te feia e haapeapea ra ia outou, ⁷ e ia horoa mai i te taata e peapea ra i te faaearaa i pihai iho ia matou ia heheuhia mai te Fatu ra o Iesu mai te ra'i mai e ta 'na mau melahi puai, (2 Tesalonia 1:3-7).

Nā ngā uauatanga o tēnei wā, ko ētahi anake ināiane e karangatia ana, e whiriwhiria ana i tēnei ao kia uru atu ki roto (Matiu 22:1-14; Hoani 6:44; Hiperu 6:4-6). Ka karangatia ētahi atu i muri mai, e ai ki tā te Paipera e whakaatu ana, ko te hunga "i hē i te wairua ka tae ki te māramatanga, ā, ko te hunga i amuamu ka ako i te whakaakoranga" (Ihaia 29:24).

I whakaako te Apotoro a Pita he rangatiratanga mūmū tonu, ā, me ū te whakarongo ki te rongopai a te Atua, kei tau te whakawa:

¹⁰ Na, e oku teina, kia puta to koutou uaua ki te whakau i to koutou karangatanga, i to koutou whiriwhiringa: ki te mahi hoki koutou i enei mea, e kore rawa koutou e he; ¹¹ No te mea e na reira outou i te tomo rahi i roto i te basileia mure ore o to tatou Fatu e te Faaora o Iesu Mesia (Petero 2, 1:10- 11).

¹⁷ Ko te wa hoki tenei e timata ai te whakawa ki te whare o te Atua; a ki te mea kei a tatou te tuatahi, he aha te mutunga o te hunga e kore e tahuri ki te rongopai o te Atua? (Petero 1, 4:17).

Ngā Pukapuka Whakamutunga o te Paipera me te Rangatiratanga

E whakaako ana te Paipera ko te “Atua he aroha” (1 Hoani 4:8,16), ā, ko Īhu te Atua (Hoani 1:1,14)—ka whai te rangatiratanga o te Atua i tētahi Kīngi he aroha, ā, ko āna ture hei tautoko i te aroha, kāore i te mauāhara (Apokalupo 22:14–15).

E whakaatu ana hoki te Paipera ka tonoa e te Atua tētahi anahera hei kauwhau i te rongopai mūmū tonu o te rangatiratanga o te Atua (Te Whakakitenga 14:6–7), ā, ka tonoa anō tētahi atu anahera hei whakaatu ahakoa te āhua nui o Papurona, ka hinga ia (Te Whakakitenga 14:8–9). Ko ēnei karere he whakaū ā-wairua i te rongopai i riro kē i te ao hei whakaatu, ā, ka noho pea hei take mō te “mano tini” ka tahuri ki te Atua i ngā rā whakamutunga (Te Whakakitenga 7:9–14). Kāore i te rite ki te mana whakamutunga o Papurona ka ara ake, ka hinga hoki (cf. Te Whakakitenga 18:1–18), ko te wāhanga whakamutunga o te rangatiratanga o te Atua he mūmū tonu:

¹⁵ Na ka whakatangi te whitu o nga anahera, a ka puta mai nga

reo nunui i te rangi, e mea ana, Kua riro nga rangatiratanga o tenei ao hei rangatiratanga mo to tatou Ariki, mo tana Karaiti, a ka kingi ia ake ake. (Apokalupo 11:15).

Ka kingi a Īhu i roto i te rangatiratanga! Ā, e whakaatu ana te Paipera i ētahi o ōna taitara e rua:

¹⁶ He ingoa ano tona kua oti te tuhituhi ki runga ki tona kakahu, ki tona huha, **KO TE KINGI O NGA KINGI, KO TE ARIKI O NGA ARIKI**
(Revelation 19:16).

Engari ko Īhu anake rānei ka kingi? Tirohia tēnei kōrero:

⁴ Na ka kite ahau i nga torona, a noho ana ratou i runga, a ka tukua te whakawa ki a ratou. ■ kite ano ahau i nga wairua o te hunga i poutoa hei whakaatu mo Ihu, mo te kupu hoki a te Atua, kihai nei i koropiko ki te kararehe, ki tona whakapakoko ranei, kahore ano hoki i mau tana tohu ki o ratou rae, ki o ratou ringa. Na ka ora ratou, ka kingi tahi me te Karaiti, kotahi mano tau. . . ⁶ Hari tonu, tapu tonu te tangata he wahi nei tona i te aranga tuatahi. Kare o ratou mana i runga i te rua o te mate, mari ra ka riro ratou ei taunga na te Atua e na te Mesia, e ka tutara ratou ma Ietu e okotai tauatini mataiti (Apokalupo 20:4 , 6).

Ka whakaarahia ngā Karaitiana pono ki te rangatira tahi me te Karaiti mō ngā tau kotahi mano! Ka mau tonu te rangatiratanga mō ake tonu atu (Whakakitenga 11:15), engari ko te rangatiratanga me ngā tāngata tapu tuatahi i whakaarahia, i whakahuatia i Whakakitenga 20:6, mō te kotahi mano tau anake. Koinei te take i kōrerohia e au i mua ko tēnei te wāhanga tuatahi o te rangatiratanga—te wāhanga tinana, te wāhanga mano tau, he rereke ki te wāhanga whakamutunga, he wairua ake.

He maha ngā kaupapa kua whakarārangihia i te Pukapuka o te Whakakitenga hei tū i waenga i te wāhanga mano tau me te wāhanga whakamutunga o te Rangatiratanga o te Atua:

⁷ E ia hope na matahiti hoê tausani, e tuuhia 'tu Satani i roto i to 'na tapearaa ⁸ e e haere oia e haavare i te mau fenua i na poro e maha o te fenua nei, ia Goga e ia Magoga, ia haaputupu ia ratou i te tama'i: te onepu o te moana. ... ¹¹ **A** ka kite ahau i tetahi torona nui, ma, i tetahi hoki e noho ana i runga, rere ana te whenua me te rangi i tona kanohi. **A** kahore he wahi i kitea mo ratou. ¹² **I** kite ano ahau i te hunga mate, i te hunga nunui, i te hunga ririki, e tu ana i te aroaro o te Atua, na kua whakatuwheratia nga pukapuka. Na kua whakatuwheratia tetahi atu pukapuka, ko te pukapuka o te ora. Na ka whakawakia te hunga mate e rite ana ki a ratou mahi, ki nga mea i tuhituhia ki nga pukapuka. ¹³ **I** tukua mai hoki e te moana te hunga mate i roto ia ia, i tukua mai ano e te mate raua ko te reinga te hunga mate i roto ia raua. Na ka whakawakia ratou, tenei, tenei, me tana mahi ano. ¹⁴ Na ka panga te mate me te po ki te roto ahi. Ko te mate tuarua tenei. ¹⁵ E tei ore i itea tei papaihia i roto i te buka ora, ua hurihia ia i roto i te roto auahi (Apokalupo 20:7-8, 11-15).

E whakaatu ana te Pukapuka o te Whakakitenga ka tū tētahi wāhanga o muri o te rangatiratanga, ka tae mai i muri i te rangatiratanga kotahi mano tau, ā, i muri hoki i te matenga tuarua o te hunga e whakakahore ana i te ripeneta me ngā ara o te Atua mō ake tonu atu:

¹ Na i kite ahau i te rangi hou, i te whenua hou: kua pahemo hoki te rangi tuatahi, me te whenua tuatahi. Kua kore ano he moana. ² **I** kite ano ahau, a Hoani, i te pa tapu, i Hiruharama

hou, e heke iho ana i te rangi i te Atua, rite rawa, ano he wahine marena hou kua oti te whakapaipai mo tana tane. ³ **A** ka rongo ahau i te reo nui no te rangi e mea ana, Na, kei nga tangata te tapenakara o te Atua, a ka noho ia ki a ratou, a hei iwi ratou mana. Ka noho tonu te Atua ki a ratou, ka waiho hei Atua mo ratou. ⁴ Ka murua hoki e te Atua nga roimata katoa io ratou kanohi; kore ake he mate, kahore he pouri, kahore he aue. Kare hoki he mamae, no te mea kua pahemo nga mea o mua. (Apokalupo 21:1-4)

¹ Na ka whakakitea mai e ia ki ahau he awa wai ora, piata tonu me te karaihe, e puta mai ana i te torona o te Atua raua ko te Reme. ² **I** waenganui o tona ara, i tetahi taha, i tetahi taha o te awa, ko te rakau o te ora, kotahi tekau ma rua ona hua, e hua ana te rakau o tenei rakau, o tenei marama, i tenei marama. Ko nga rau o te rakau hei whakaora i nga iwi. ³ **A** kore ake he kanga i muri nei : ko reira ano hoki te torona o te Atua raua ko te Reme; a ka mahi ana pononga ki a ia. ⁴ E kite ratou i tona mata, ka mau hoki tona ingoa ki o ratou rae. ⁵ **A** kore ake o reira po: kore ake o ratou rama me te marama o te ra: e whakamaramatia ana hoki ratou e te Ariki, e Ihowa. **A** ka kingi ratou ake ake. (Apokalupo 22:1-5)

Kia mōhio koe, ko tēnei kīngitanga, i muri i te kotahi mano tau, ka uru ngā pononga a te Atua, ā, ka mau tonu mō ake tonu atu. Ko te Tāone Tapu, i whakaritea i te rangi, ka wehe atu i te rangi, ka heke iho ki te whenua. Koinei te tīmatanga o te wāhanga whakamutunga o te Kīngitanga o te Atua. He wā kāore he mamae, kāore he pāwera!

Ka riro te whenua i te hunga māhaki (Matiu 5:5), me ngā mea katoa (Whakakitenga 21:7). Ka pai ake te whenua, tae atu ki te Tāone Tapu ka

noho ki runga, nā te mea ka whakatinanahia ngā tikanga a te Atua. Kia mōhio koe ki tēnei:

⁷ Kare he mutunga o te nui o tana kawanatanga me te rangimarie (Isaia 9:7).

E mārama ana ka tupu te tipu i muri i te tīmatanga o te wāhanga whakamutunga o te Kīngitanga o te Atua, i te mea ka whakaae katoa ki te kāwanatanga a te Atua.

He wa tino ataahua tenei:

⁹ Kei te tuhituhia hoki: “Kāore anō te karu i kite, kāore anō te taringa i rongo, kāore anō i tomo ki te ngākau o te tangata ngā mea i whakaritea e te Atua mō te hunga e aroha ana ki a ia.” ¹⁰ Engari kua whakakitea ēnei mea ki a tātou e te Wairua o te Atua.

(1 Koriniti 2:9–10)

He wā tēnei mō te aroha, te hari, me te whakamarie mō ake tonu atu. He wā whakamīharo rawa atu! Mā te Kīngitanga o te Atua e whakapai ake te āke tonu atu i runga i te tino ātaahua. Kāore koe e hiahia kia whai wāhi koe ki tēnei?

5. I whakaako ngā puna kē atu i waho o te Kawenata Hou i te Rangatiratanga o te Atua.

I whakaaro rānei ngā kaiwhakaako tōmua o te Karaiti me kauwhau rātou i te rongopai o tētahi Kīngitanga tūturu nō te Atua?

Āe.

I ngā tau kua pahure, i tētahi kauhau nā Ahorangi Bart Ehrman nō te Whare Wānanga o North Carolina, i kī tonu ia, ā, i tika hoki tana kī, he rerekē i te nuinga o ngā Karaitiana e kī ana i ēnei rā, i kauwhau a Īhu me ōna akonga tōmua i te Kīngitanga o te Atua. Ahakoa he tino rerekē te māramatanga whānui o Tā Ehrman mō te Karaitianatanga i tō te *Tonu* Hāhi o te Atua, e whakaae ana mātou ko te rongopai o te kīngitanga te mea i kauwhau ai a Īhu ake, ā, i whakapono hoki ōna akonga ki taua mea. E whakaae ana hoki mātou he tokomaha o te hunga e kī ana he Karaitiana i ēnei rā kāore i te mārāma ki tēnei.

Te Tuhinga Tawhito Rawa kua Tiakina i muri i te Kawenata Hou me te Kauwhau

Te Rangatiratanga o te Atua he wāhanga nui o tā te tangata e kī ana ko “*te kauwhau Karaitiana tino tawhito kua ora tonu*” (Holmes M.W. *Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, putanga tuarua. Baker Books, Grand Rapids, 2004, whārangi 102). Kei roto i tēnei *Kauwhau Karaitiana Tawhito* ēnei kōrero mō te rangatiratanga:

^{5:5} Na, e matau ana koutou, e oku teina, he mea iti noa to tatou noho ki te ao kikokiko, engari he mea nui, he mea whakamiharo te kupu whakaari a te Karaiti: okioki atu ki te rangatiratanga e haere mai ana, ki te ora tonu.

Ko te korero i runga ake nei e whakaatu ana ehara te rangatiratanga i tenei

wa, engari ka haere mai a ka mau tonu. ■ tua atu, ko tenei korero tawhito e kii ana:

^{6:9} Na, ki te kore e taea e ēnei tāngata tika, ahakoa tō rātou tika, te whakaora i ā rātou tamariki, he aha tā tātou whakapūmau kia taea ai te tomo ki te rangatiratanga o te Atua, mēnā ka kore tātou e pupuri i tō tātou iriiri kia mā, kia kore e poke? Ā, ko wai hei kaiwawao mā tātou, mēnā kāore tātou i kitea he mahi tapu, he mahi tika? ^{9:6} Nā reira, me aroha tātou ki a tātou anō, kia taea ai e tātou katoa te tomo ki te rangatiratanga o te Atua. ^{11:7} Nā reira, mēnā ka mōhio tātou ki te mea e tika ana i te aroaro o te Atua, ka tomo tātou ki tōna rangatiratanga, ā, ka whiwhi tātou i ngā kupu oati “kāore i rangona e te taringa, kāore i kitea e te karu, kāore anō kia puta ki te ngākau o te tangata.”

^{12:1} Na, kia tatari tatou ki te rangatiratanga o te Atua i tenei haora, i tenei haora, i runga i te aroha, i te tika, kahore hoki tatou e mohio ki te ra e puta mai ai te Atua. ^{12:6} Ka mea ia, Ka tae mai te rangatiratanga o toku Matua.

He mea whakamiharo ko te kauhau Karaitiana tawhito rawa atu kua tukua e te Atua kia ora, e whakaako ana i te rangatiratanga o te Atua e whakaakona ana e te Kawenata Hou me te *Hahi Haere tonu a te Atua* i tenei wa (ka taea pea mai i te Hahi a te Atua, engari ko te iti o taku mohiotanga ki te reo Kariki ka whakawhāitihia taku kaha ki te whakaputa korero pakari ake).

Nga Rangatira o te Hahi o te Rautau Tuarua me te Rongopai o te rangatiratanga

Me mōhio, i te tīmatanga o te rautau tuarua, i whakaako a Papias—he kaiwhakarongo ki a Hoani, he hoa nō Polycarp, ā, e

whakaarohia ana he tangata tapu e te Hāhi Katorika—i te rangatiratanga tau mano. I tuhi a Eusebius, i whakaako a Papias:

... ka tū he mano tau i muri i te aranga ake o te hunga mate, ā, ka whakatūria te rangatiratanga whaiaro o te Karaiti ki runga i tēnei whenua. (Ngā Tāpiritanga a Papias, VI. Tirohia hoki a Eusebius, Hītori o te Hāhi, Pukapuka 3, XXXIX, 12)

I whakaako a Papias ka noho tēnei hei wā tino whai rawa:

Waihoki, [i mea ia] ka puta i te kākano wīti kotahi e tekau mano ngā puku wīti, ā, ka whai e ia puku wīti e tekau mano ngā kākano, ā, ka hua mai i ia kākano e tekau pauna puehu paraoa mā, mā, tino pai; ā, ka hua mai ngā āporo, ngā kākano, me te tarutaru i ngā ōrite o aua ine; ā, ka noho ngā kararehe katoa, e kai ana i ngā hua o te whenua anake i taua wā, hei mea rangimārie, hei mea kotahitanga, ā, ka tino whakarērea ki raro i te mana o te tangata.” [Kua tuhia ēnei kōrero e Papias, he kaumātua nō mua, he kaiwhakarongo ki a Hoani, he hoa nō Polycarp, i te tuawhā o āna pukapuka; i tuhi ia i ngā pukapuka e rima...] (Ngā Tīwha o Papias, IV)

E kī ana te Pukapuka ki ngā Koriniti i muri i te Kawenata Hou:

^{42:1-3} I riro i ngā Apotoro te Rongopai mō mātou i a te Ariki, i a Īhu Karaiti; i tonoa a Īhu Karaiti e te Atua. Nō reira, nō te Atua a Karaiti, ā, nō Karaiti ngā Apotoro. Nā reira, i puta mai rāua i runga i te hiahia o te Atua, i te raupapa kua whakaritea. I te mea kua riro i a rātou te whakahau, ā, kua tino whakapūmauhia i runga i te aranga ake o tō tātou Ariki, o Īhu Karaiti, ā, kua whakakaha i te kupu a te Atua me te tino whakapono i te Wairua Tapu, ka haere rātou ki te kauwhau i

te rongopai koa, e pā ana ki te taenga mai o te rangatiratanga o te Atua.

Ko Porika o Huma he kaiārahi Karaitiana o mua; ā, he ākongā ia nā Hoani, te whakamutunga o ngā apotoro taketake i mate. I whakaako a Porika i te takiwā o 120-135 A.D.:

Ka koa te hunga rawakore, me te hunga e whakatoia ana mo te tika: no ratou hoki te rangatiratanga o te Atua. (Polycarp. Tuhinga ki ngā Piripaina, Wāhanga II. Nā ngā Matua o mua i te Kōmiti o Nīkāia, Puka 1 i whakatika e Alexander Roberts rāua ko James Donaldson. Putanga o Amerika, 1885)

I te mōhio hoki, kāore te Atua e whakakinohia, me haere tātou i runga i te tika o tana whakahau me tana korōria. He mea pai kia motu rātou i ngā hiahia o te ao nei, i te mea e whawhai ana ia hiahia ki te wairua. Ā, kāore ngā tangata moepuku, ngā tangata ngoikore, ngā tangata e mahi ana i ngā mahi poke ki te tangata, e riro i te rangatiratanga o te Atua; ā, kāore hoki ngā tangata e mahi ana i ngā mea hē, kāore e tika, e tau ana. (ibid, Upoko V)

Na, kia mahi tatou ki a ia i runga i te wehi, i te wehi, ki te pera ano me tana i whakahau mai ai ki a tatou, me ta nga apotoro hoki i kauwhau ai i te rongopai ki a tatou, me nga poropiti i korero i mua i te haerenga mai o te Ariki. (ibid, Upoko VI)

Pērā i ētahi atu o te Kawenata Hou, i whakaako a Polycarp ko te hunga tika, ehara i te hunga hara e takahi ana i ngā ture, ka riro i a rātou te Rangatiratanga o te Atua.

Ko nga korero e whai ake nei i kiihia na Polycarp i ako:

Na i to muri iho hapati ka mea; 'Whakarongo mai ki taku kupu whakahau, e nga tamariki aroha a te Atua. ■ whakaoati ahau i a koutou i te wa e noho ana nga episekopo, a inaianei ka whakahau ano ahau ki a koutou katoa kia haere i runga i te whakapaipai, i te tika i runga i te ara o te Ariki... *Kia mataara, kia noho rite ano, kei taimaha o koutou ngakau, ki te ture hou*. mo te aroha tetahi ki tetahi, ka puta ohorere mai tona taenga mai ano he uira tere, te whakawa nui a te ahi, te ora tonu, tona rangatiratanga kore mate. E te mau mea atoa i haapiihia e te Atua, ua ite outou, ia imi outou i te mau Papai i faauruahia, a papa'i i te pene a te Varua Maitai i roto i to outou aau, ia vai noa te mau faaueraa i roto ia outou e ore e mou.' (Life of Polycarp, Chapter 24. **JB** Lightfoot, The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506)

Melito o Sardis, he rangatira o te Hahi a te Atua, c. 170 AD, i whakaako:

Ko te ture hoki i puta mai i roto i te rongopai, i te mea tawhito i roto i te mea hou, i puta tahi mai i Hiona, i Hiruharama; e te ture i horoahia mai i roto i te aroha, e te hoho'a i roto i te hotu i oti, e te arenio i roto i te Tamaiti, e te mamoe i roto i te taata, e te taata i roto i te Atua...

Engari ko te rongopai i noho hei whakamarama mo te ture me ona whakatutukitanga, i te mea ko te hahi te whare taonga o te pono...

Ko ia tenei nana tatou i whakaora mai i te pononga ki te

herekore, i te pouri ki te marama, i te mate ki te ora, i te tukino ki te rangatiratanga mutungakore. (Melito. He Kauwhau mō te Pāsaka. Verses 7 ,40 , 68. He Whakamāoritanga nō Kerux: Te Hautaka o te Whakaakoranga Whakapono ā-Ipurangi. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

Nō reira, i mōhiohia ko te Rangatiratanga o te Atua he mea mō ake tonu atu, ehara i te Hāhi Karaitiana, Katorika Roma rānei o nāianei, ā, kei roto te ture o te Atua.

Ko tetahi atu tuhi i waenganui o te mutunga o te rau tau tuarua e whakahau ana i nga tangata ki te titiro ki te rangatiratanga:

No reira, kaua tetahi o koutou e tinihanga , e titiro ki muri, engari kia hihiko te whakaaro ki te Rongopai o te rangatiratanga o te Atua. (Roman Clement. Recognitions, Buka X, Pene XLV. No roto mai i te mau metua tane Ante-Nicene, Buka 8. Na Alexander Roberts & James Donaldson i whakatika. Putanga Amerika, 1886)

I tua atu, ahakoa kāore i tuhia e tētahi nō te Hāhi pono, e whakamahia ana te kupu 'te rangatiratanga o te Atua' tekau mā whā ngā wā i roto i te tuhinga o waenga o te rautau tuarua, ko *Te Heparā a Hermas*, i te whakamāoritanga nā Roberts rāua ko Donaldson.

I te rautau tuarua, i mōhio ngā Karaitiana pono, me te maha o te hunga i kī noa i te Karaiti, ki tētahi mea mō te Rangatiratanga o te Atua.

I mōhio a Irenaeus, e kīia nei he tapu e te Katorika Romana me te Hāhi Ōtika o te Rawhiti, i muri i te aranga, ka uru ngā Karaitiana ki te Rangatiratanga o te Atua. Tirohia tāna i tuhi, tata ki te 180 A.D.:

Koinei te āhua o te hunga whakapono, i te mea kei roto i a rātou te Wairua Tapu e noho tonu ana, i hoatu ai e ia i te iriiri, ā, ka puritia e te tangata e whiwhi ana, mēnā ka haere ia i runga i te pono, te tapu, te tika, me te manawanui. Nā te wairua nei he aranga anō mō te hunga whakapono, ka whiwhi anō te tinana i te wairua, ā, mā te kaha o te Wairua Tapu, ka whakaarahia, ka tomo atu ki te rangatiratanga o te Atua. (Irenaeus, Hāto, Pīhopa o Lyon. I whakamaoritia mai i te reo Armenian e Armitage Robinson. *Te Whakaaturanga o te Kauwhau Apotoro*, Wāhanga 42. Wells, Somerset, Oketopa 1879. I whakaputaina e te *SOCIETY FOR PROMOTING CHRISTIAN KNOWLEDGE*. NEW YORK: *THE MACMILLAN CO*, 1920).

Nā Theophilus o Anatioka i whakaako:

Ka kōrero ahau mō tōna pai; ki te kī ahau ko te Rangatiratanga ia, ka kōrero ahau mō tōna korōria anake. Ki te mea i hanga ia hei mea kore mate i te tīmatanga, kua hanga ia hei Atua. Nā reira, kāore i hanga ia hei mea kore mate, kāore hoki hei mea mate, engari, pēnei i tā mātou i kī ai i runga ake, i hanga ia hei mea e taea ai e ia ngā mea e rua. Nā, ki te piko ia ki ngā mea o te ora tonutanga, me te pupuri i ngā whakahau a te Atua, ka whiwhi ia i te ora tonutanga hei utu, ā, ka noho hei Atua. (Theophilus, Ki a Autolycus, 1:3, 2:27)

I te rautau tuatoru, i tuhi te Hato Katorika Romana, a Hippolytus:

Ā, ka riro i a koe te rangatiratanga o te rangi, e koe i mōhio ai ki te Kīngi o te Rangi i a koe e noho ana i tēnei ao. Ka noho koe hei hoa mō te Atua, hei hoa whiwhi tahi rāua ko te Karaiti, kāore e herea anō e ngā hiahia kikokiko, e ngā wawata, ā, kāore hoki e pāngia anō e te mate. Kua noho koe hei Atua: ko ngā mamaetanga i pā ki

a koe i a koe e tangata ana, nāna ēnei i hoatu, i te mea he kikokiko mate tō āhua; engari ko ngā mea e hāngai ana ki te Atua ki te hoatu, kua oati te Atua ki te tuku atu ki a koe, i te mea kua whakatapua koe hei Atua, ā, kua whānau hou koe ki te ora tonutanga. (Hipolytos, Te Whakahē i Ngā Hē katoa, Pukapuka X, Upoko 30)

Ko te whāinga mō te tangata ko te whakatapu (hei tamariki tūturu o te Atua, titiro ki te Waiata 82:6) i roto i te Rangatiratanga o te Atua e haere mai ana.

Ko te Rangatiratanga o te Atua e haere mai ana he whakaakoranga o te hāhi katorika taketake (tirohia hoki tā mātou pukapuka ipurangi kore utu, e wātea ana i ccog.org, ko te ingoa ko [Ngā Whakapono o te Hāhi Katorika Taketake: Ka taea e tētahi roopu toenga te whai tonu i te riiwhitanga apotoro?](#)).

Ngā raruraru i te Rautau Tuarua me te Rautau Tuatoru

Ahako te whānuitanga o te whakaae ki te rangatiratanga, i te rautau tuarua, ka ara ake tētahi kaiārahi whakakeke ko Marcion te ingoa. I whakaako a Marcion ki te whakahē i te ture a te Atua, te Hāpara, me te Rangatiratanga tūturu o te Atua. Ahako i whakahēngia ia e Polycarp me ētahi atu, i roa tana whakapā ki te Hāhi o Roma, ā, he nui tōna awe ki te hāhi Roma.

I ngā rautau tuarua me te tuatoru, ka whakapūmautia ngā kaiwhakatau kōrero i Alexandria (Īhipa). He maha ngā kaiwhakatau kōrero i whakahē i te whakaakoranga o te rangatiratanga tūturu o te Atua. Tirohia te ripoata mō ētahi o aua kaiwhakatau kōrero:

I whānau mai a Dionysius i tētahi whānau rangatira, whai rawa, he whakapono kē nō rātou i Alexandria, ā, i kuraina ia i tā rātou

mātauranga. Nāna i whakarērea ngā kura o taua whakapono, ā, ka noho hei ākonga mā Origen, nāna i whai i te kawenga o te kura whakaako whakapono o Alexandria...

I whakaparuparutia e Clement, Origen, me te kura o ngā Knostic ngā kauhau tapu o ngā poropititanga māori, nā ā rātou whakamāoritanga whakahirahira, whakakē hoki. Nā reira, i tapaina rātou ki te ingoa “Ngā Kaitautuhi Whakakē” (Allegorists). I tū a Nepos hei kaiwhawhai tūmatanui ki aua Kaitautuhi, ā, i ū tonu ia ki te whakapono ka tū he rangatiratanga a te Karaiti i runga i te whenua...

I tautohe a Dionysius ki ngā kaiwhai i a Nepos, ā, e ai ki tāna kōrero... “ko te āhua o ngā mea e tū nei i tēnei wā i roto i te rangatiratanga o te Atua.” Koinei te kōrero tuatahi e tohu ana i te rangatiratanga o te Atua e noho ana i roto i te āhua o nāiane i o ngā hāhi...

I whakahē a Nepos i tā rātou hapa, i whakaatu ai ko te rangatiratanga o te rangi ehara i te kōrero pakiwaitara, engari ko te rangatiratanga tūturu e haere mai ana o tō tātou Ariki i te aranga ake e haere mai ana ki te oranga tonutanga...

Nā reira, i whakaarohia, ā, i whakatinanahia te whakaaro mō te rangatiratanga e tae mai ana i te āhua o te wā i te kura Ārihi o ngā kaiwhakamārama kupu i Ihipa, i te tau A.D. 200 ki te 250, kotahi rau tau i mua i te wā i whakaarohia ai ngā pīhopa o te Emepaea hei kaitiaki o te torona...

I whakaaro a Clement ko te rangatiratanga o te Atua he āhua o te mātauranga pono o te hinengaro mō te Atua. Nā Origen i whakatakoto ko te tikanga wairua e huna ana i roto i ngā kupu māmā o te Paipera. (Ward, Henry Dana. Te Rongopai o te

Rangatiratanga: He Rangatiratanga Ehara i Tēnei Ao; Kāore i Roto i Tēnei Ao; Engari ka Tae Mai ki te Whenua Rangi Te Aranga ake i te Hunga Mate me te Whakahokinga mai o ngā Mea Katoa. Nā i Tā Claxton, Remsen & Haffelfinger, 1870, whārangi 124–125)

Nā reira, ahakoa i whakaako a Pīhopa Nepos i te rongopai o te rangatiratanga o te Atua, i ngana ngā kaiwhakamārama kupu pakiwaitara ki te waihanga i tētahi māramatanga hē, kāore i te tūturu. I taua wā anō, i ngana hoki a Pīhopa Apollinaris o Hierapolis ki te whakahē i ngā hapa o aua kaiwhakamārama. Ko te hunga pono i roto i te Hāhi Tonu o te Atua i tū mō te pono o te rangatiratanga tūturu o te Atua puta noa i te hītori.

I whakaako a Herbert W. Armstrong i te Rongopai o te Rangatiratanga

I te rautau 20, i tuhi a Herbert W. Armstrong, te kaiārahi tuatahi o te wā hou o Piraterapia o te Hāhi o te Atua (Whakakitenga 3:7-13):

Nā te mea i whakahē rātou i te rongopai a te Karaiti . . . , me whakakapi e te ao i te rongopai pono ki tētahi mea rerekē. Me hanga e rātou *he mea rūpahu!* Kua rangona te rangatiratanga o te Atua e kōrerotia ana hei whakaaro ātaahua i roto i ngā ngākau tangata, ā, kua whakaitihia kia noho hei mea pōhēhē, KĀORE I TE PONO! Kua whakakino ētahi atu i te kōrero, ko te “HĀHI” te rangatiratanga . . . I mōhio te poropiti a Hāniere, i noho i te 600 tau i mua i te whānautanga o te Karaiti, ko te rangatiratanga o te Atua he rangatiratanga tūturu—he kāwanatanga e whakahaere ana i te iwi tūturu i runga i te whenua...

Anei... te whakamārama a te Atua mō te Rangatiratanga o te Atua: "Ā, i ngā rā o ēnei kingi..."—e kōrero ana i konei mō ngā matimati tekau, he wāhanga rino, he wāhanga uku ngoikore. Mā te hono i tēnei poropititanga ki a Hāniere 7, me te Whakakitenga 13 me te

17, e tohu ana ki te Kotahitanga Hou o Ūropi e hangaia ana i tēnei wā... kei mua tonu i ō koutou kanohi! E whakamārama ana te Whakakitenga 17:12, ka noho hei kotahitanga o ngā KINGI TEKAU, ARĀ NGĀ RANGATIRATANGA, ka whakaara anō i te Emepaea o Roma tawhito (Whakakitenga 17:8)...

Ina tae mai a te Karaiti, ka tae mai ia hei KINGI o ngā kingi katoa, hei rangatira mō te ao katoa (Whakakitenga 19:11-16); ā, ko TONA RANGATIRATANGA—te RANGATIRATANGA O TE ATUA—i kīia e Hāniere, ka horomia katoatia ngā rangatiratanga o tēnei ao. E kī ana te Whakakitenga 11:15 i ēnei kupu: “Kua noho ngā rangatiratanga o tēnei ao hei rangatiratanga mā tō tātou Ariki, mā tana Karaiti hoki: ā, ka kingi ia mō ake tonu atu”! Koinei te RANGATIRATANGA O TE ATUA. Ko te mutunga tēnei o ngā kāwanatanga o nāiane—āe, tae atu ki te United States me ngā iwi o Peretānia. Ka noho rātou hei rangatiratanga—hei KĀWANATANGA—mā te Ariki, mā IHU KARAITI, ka noho hei KINGI o ngā kingi katoa o te ao. He tino mārama tēnei ki te āhua o te RANGATIRATANGA O TE ATUA hei KĀWANATANGA tūturu. Pērā i te Emepaea o Karari hei rangatiratanga—pērā i te Emepaea o Roma hei rangatiratanga—ko te RANGATIRATANGA O TE ATUA he kāwanatanga. Māna e tango te mana whakahaere o ngā iwi o te ao. I whanau a Ihu Karaiti hei KINGI—hei RANGATIRA!

Ko taua Ihu Karaiti rā anō, i hīkoi i ngā puke me ngā awaawa o te Whenua Tapu, i ngā tiriti o Hiruharama, i tua atu i te 1,900 tau ki muri, ka hoki mai anō ia. I kī ia, ka hoki mai anō ia. I muri i tōna ripekatanga, i whakaarahia ia e te Atua i te mate, i muri i ngā rā e toru me ngā pō e toru (Matiu 12:40; Ngā Mahi 2:32; 1 Koriniti 15:3-4). I piki ia ki te Torona o te Atua—te tari matua o te Kāwanatanga o te Ao Katoa (Ngā Mahi 1:9-11; Hiperu 1:3; 8:1; 10:12; Whakakitenga 3:21).

Ko ia te “rangatira nui” o te kupu whakarite, i haere ki te Torona o te Atua—ki te “whenua mamao”—kia whakakorōria hei Kingi o ngā kingi mō ngā iwi katoa, ā, ka hoki mai anō ki te whenua (Ruka 19:12–27).

Anō hoki, kei te rangi ia, ā, ka noho tonu ia i reira kia tae mai rā anō te “wā whakahokinga o ngā mea katoa” (Ngā Mahi 3:19–21). Ko te tikanga o te whakahokinga, he whakahoki ki tōna āhua o mua. I tēnei wā, ko te whakahoki mai i te kāwanatanga o te Atua ki te whenua, ā, nā reira ka whakahokia mai te rangimārie o te ao, me ngā āhuatanga o te ao rangatira.

Ko te rangirua o te ao i nāianei, me ngā pakanga e kaha ake ana, ka mutu i te raru nui rawa atu o te ao, ā, mēnā kāore te Atua e kuhu mai, kāore he kikokiko tangata e ora (Matiu 24:22). I te tino o taua wā, i te wā e whakaroa ana ka kore rawa he ora i runga i te ao nei, ka hoki mai a Īhu Karaiti. I tēnei wā, ka tae mai ia hei Atua tapu. Ka tae mai ia me te kaha katoa, me te korōria o te Kaihanga e whakahaere ana i te ao katoa (Matiu 24:30; 25:31). Ka tae mai ia hei “Kīngi o ngā kīngi, me te Ariki o ngā ariki” (Whakakitenga 19:16), kia whakatū i tētahi kāwanatanga nui o te ao, ā, ka whakahaere i ngā iwi katoa “mā te tokotoko rino” (Whakakitenga 19:15; 12:5).

Kāore a Karaiti i te Whakamanuhia?

Engari, ka hamama rānei te tangata i te hari nui, ka pōwhiri i a ia me te hiamō nui, te harikoa nui—ā, ka pōwhiri rānei ngā hāhi o te Karaitiana tuku iho?

Kāore rātou! Ka whakapono rātou, nā te hunga minita rūpahu a Hatana (II Koriniti 11:13–15) i tinihanga i a rātou, e mea ana ko ia

te Karaiti rūpahu. Ka riri ngā hāhi me ngā iwi i tana taenga mai (Whakakitenga 11:15 me 11:18), ā, ka ngana ngā ope hōia ki te whawhai kia whakangaro i a ia (Whakakitenga 17:14)!

Ka uru ngā iwi ki te pakanga o te Pakanga Tuatoru o te Ao e heke mai nei, ā, ko Hiruharama te pae o te riri (Zekaria 14:1–2). Ka hoki mai a Karaiti i muri mai. Mā tana kaha atua, ka “whawhai ia ki ngā iwi” e whawhai ana ki a ia (rārangi 3). Ka tino hinga rātou i a ia (Whakakitenga 17:14)! “Ka tū ōna waewae i taua rā ki runga i te Maunga Ōripi,” he tawhiti poto noa iho ki te rāwhiti o Hiruharama (Zekaria 14:4) (Armstrong HW. Ngā Huna o Ngā Tau, 1984)

E kī ana te Paipera ka hoki mai a Ihu, ā, ka toa ia, heoi anō he tokomaha ka whawhai ki a ia i tōna hokinga mai (Whakakitenga 19:19). He tokomaha ka kī (i runga i te pōhēhē o ngā poropititanga o te Paipera, engari ko tētahi wāhanga nā ngā poropiti teka me ngā tohunga mīharo) ko Ihu e hoki mai ana ko te Anatikaraiti whakamutunga!

Ko tēnei anō nā Herbert Armstrong:

Te haahi pono — ko te pono o te Atua, kua whakakaha i te aroha o te Atua, mā te Wairua Tapu e tuku... he HARIKOA KAORE E TAEA TE KŌRERO i te mōhio ki te Atua me Īhu Karaiti — i te mōhio ki te PONO — me te mahana o te AROHA TAPU o te Atua!...

Ko ngā whakaakoranga a te Hāhi pono o te Atua, he mea māmā noa iho: ko te noho i runga i ia kupu katoa o te Paipera Tapu...

Ka tahuri te tangata i te ara o te “whiwhi” ki te ara o te “hoatu” — ko te ara aroha o te Atua.

Ka riro te ao i tētahi AHUREA HOU! (ibid)

Ko te AHUREA HOU ko te rangatiratanga o te Atua. Ko te kauwhau i te taenga mai o taua ahurea hou, e tū ai i runga i te aroha, he wāhanga nui o te rongopai pono o te rangatiratanga i whakaakona e Ihu me ōna akonga. Koinei tā mātou e kauwhau nei i roto i te *Hāhi Haere Tonu a te Atua*.

I mōhio a Herbert Armstrong i te whakaako a Ihu, ahakoa te whakaaro o te tangata kia whakaae, kua whakakāhoretia e te ao tangata te ara o te tuku, te ara o te aroha. Kāore i te tino mārama te nuinga ki te hiranga o ngā akoranga a Ihu.

Ko te whakaoranga mā Īhu tētahi wāhanga o te Rongopai

Ināianei, tērā pea ka pātai ētahi kua pānui tae noa ki konei mō te mahi a te matenga o Ihu i roto i te whakaoranga. Āe, he wāhanga te matenga o Ihu o te rongopai i tuhia e te Kawenata Hou me Herbert W. Armstrong.

E whakaatu ana te Kawenata Hou ko te whakaoranga mā Īhu he wāhanga nō te Rongopai:

¹⁶ E kore ahau e whakama ki te Rongopai o te Karaiti: ko te kaha hoki tēnei nō te Atua hei whakaora i te hunga whakapono katoa—mō te Hūrae i te tuatahi, ā, mō te Kariki hoki. (Roma 1:16).

⁴ Nā reira, ko te hunga i tītahitia, i haere ki ngā wāhi katoa, e kauwhau ana i te kupu. ⁵ Na ka haere a Piripi ki te tāone o Hamaria, ka kauwhau i a Karaiti ki a rātou. ... ¹² Otirā, i te whakapono o te tangata ki a Piripi i a ia e kauwhau ana mō te rangatiratanga o te Atua me te ingoa o Īhu Karaiti, ka iriria ngā tāne me ngā wāhine. ... ²⁵ Nā, i muri i tā rātou whakaatu me te kauwhau i te kupu a te Ariki, ka hoki rātou ki Hiruharama, e kauwhau ana i te Rongopai ki ngā kāinga maha o ngā Hamari. ²⁶ Na ka kōrero mai tētahi anahera

a te Ariki ki a Piripi ... ⁴⁰ I kitea a Piripi i Ahotohu; ā, i a ia e haere ana, ka kauwhau ia i ngā tāone katoa, ā tae noa ki Hiharia.
(Ngā Mahi 8:4, 5, 12, 25, 26, 40)

¹⁸ ka kauwhau ia ki a rātou mō Īhu me te aranga ake.
(Ngā Mahi 17:18)

³⁰ I noho a Paora mō ngā tau e rua ki tōna ake whare rīhi, ā, i manako ia ki ngā tāngata katoa i haere atu ki a ia, ³¹ **I kauwhau ia mō te rangatiratanga o te Atua, ā, i whakaako i ngā mea e pā ana ki te Ariki, ki a Īhu Karaiti**, me te māia katoa, ā, kāore he tangata i ārai i a ia. (Ngā Mahi 28:30-31)

Kia mōhio koe i uru atu te kauwhau ki a Īhu ME te rangatiratanga. Ka pouri, he maha ngā hāhi Kariki-Rōmana kāore i te māranga tika ki te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua.

Nā te pono, hei āwhina i a tātou kia noho hei wāhanga o taua rangatiratanga, nā te nui o te aroha o te Atua ki te tangata i tonoa ai a Ihu kia mate mō tātou (Hoani 3:16-17), ā, ka whakaorangia hoki tātou e tōna aroha noa (Epeha 2:8). Ā, ko tētahi wāhanga tērā o te rongopai (Ngā Mahi 20:24).

Ko te Rongopai o te Rangatiratanga te mea e hiahiatia ana e te ao, engari...

Ko te mahi mō te rangimārie (Matiu 5:9), me te mahi pai, he whāinga whai tikanga (Galatia 6:10). Heoi anō, e whakapono ana te tokomaha o ngā kaiārahi o te ao, tae atu ki ētahi hāhi, mā te mahi ngātahi o te tangata puta noa i te ao ka tae mai te rangimārie me te whai rawa—ehara i te Rangatiratanga o te Atua. Ā, ahakoa ka angitū rātou mō tētahi wā poto,

kāore rātou e tutuki pai, ā, ka mutu, ka kawea e ētahi o ā rātou mahi tangata te ao ki te wāhi ka kore e taea te noho ora, mēnā kāore a Īhu i hoki mai ki te whakatū i Tōna Rangatiratanga (Matiu 24:21-22). Ko te ngana a te tangata ki te whakatika i te ao me te kore o te Atua, he rongopai rūpahu, he horihori (Ngā Waiata 127:1).

He tokomaha kei te ao e ngana ana ki te whakatū i tētahi mahere ā-ao, ā-karakia, ā-Papurona, hei whakarite i tētahi tikanga hou mō te ao i tēnei rautau 21. He mea kua whakahēhia e te Hāhi Haere Tonu a te Atua nō tōna tīmatanga, ā, ka haere tonu tana whakahē. Nō te wā i tinihangatia a Eva e Hatana kia whakapono ki tētahi putanga o tana rongopai, tata ki te 6000 tau ki muri (Kenehi 3), kua whakapono te tokomaha o te tangata he mārama ake rātou i te Atua mō te āhua e pai ai rātou me te ao.

E ai ki te Paipera, ka whakatūria tētahi whakakotahitanga o tētahi kaiārahi hōia i Ūropi (e kīia ana ko te Kingi o te Raki, e kīia ana hoki ko te Kararehe o te Whakakitenga 13:1–10), me tētahi kaiārahi whakapono (e kīia ana ko te poropiti rūpahu, e kīia ana hoki ko te Anatikaraiti whakamutunga, me te Kararehe e rua ngā haona o te Whakakitenga 13:11–17), nō te tāone e whitu ngā puke (Whakakitenga 17:9,18), hei kawē mai i tētahi tikanga ā-ao ā-Papurona (Whakakitenga 17 & 18). Ahakoa e matea ana e te tangata te hokinga mai o te Karaiti me te whakatūnga o Tōna rangatiratanga, kāore te tokomaha i te ao e aro ki tēnei karere i tēnei rautau 21—ka whakapono tonu rātou ki ngā momo rongopai rūpahu a Hatana. Heoi, ka whiwhi tonu te ao i tētahi kaiwhakaatu.

Kia maumahara, i whakaako a Īhu:

¹⁴ Ā, ka kauwhautia tēnei rongopai o te rangatiratanga ki te ao katoa hei kaiwhakaatu ki ngā iwi katoa, ā, kātahi ka tae mai te mutunga. (Matiu 24:14)

Me mōhio koe ka tae atu te rongopai o te rangatiratanga ki te ao hei kaiwhakaatu, ā, kātahi ka tae mai te mutunga. Ko taua “mutunga” ko te tīmatanga o te “whakamātau nui.”

He maha ngā take mō tēnei.

Ko tētahi take, e hiahia ana te Atua kia rongo te ao i te rongopai pono i mua i te tīmatanga o te Whakamātau Nui (e whakaatuhia ana ka tīmata i Matiu 24:21). Nā reira, he kaiwhakaatu, he whakatūpato hoki te karere o te rongopai (tirohia Ihaika 3; Amosa 3:7). Ka hua mai he maha ake o ngā huringa o ngā Taiuiwi (Rōma 11:25) me ngā huringa ehara i te Taiuiwi (Rōma 9:27) i mua i te hokinga mai o Ihu.

Ko tētahi atu take, ka whakahē te karere i ngā whakaaro o te Kīngi o te Raki Kararehe e ara ake ana me te Poropiti Teka, te Anatikaraiti whakamutunga. Ko aua tokorua ka whakatau tata ki te mārīe mā te kaha o te tangata me te whakakotahitanga o te whakapono, engari ka arahi tērā ki te mutunga (Matiu 24:14-22) me te whakangaromanga (tirohia 1 Teharonika 5:3).

Ahakoia e kī ana te Paipera kia tohe mō te whakapono pono taketake (Hura 3), ko te kupu a te Atua te pono (Hoani 17:17), me te mea me wehe ngā Karaitiana pono i te hunga e whakakotahi ana ki te whakapono atua (2 Koriniti 6:14-17), he tokomaha ka kī ko tā rātou “rongopai” (rongo pai) he whakakotahitanga kia mau ai te mārīe me te kotahitanga. He mea pouri, ko te rongopai pono o te Rangatiratanga o te Atua ka kīia he rongopai teka e te tokomaha o te hunga e whakatairanga ana i ngā kaupapa whakakotahi whakapono me ngā whakapono rerekē o te Kararehe me te Poropiti Teka (te Anatikaraiti whakamutunga).

Nā ngā tohu me ngā mahi whakamīharo rūpahu e pā ana ki a rātou (2 Teharonika 2:9), ka whiriwhiri te nuinga o te ao ki te whakapono ki tētahi teka (2 Teharonika 2:9–12), kua ki te karere o te rongopai. Nā ngā

whakahē kē i te Rangatiratanga o te Atua mano tau e ngā Katorika Romana, Ōtika o te Rāwhiti, Rutana, me ētahi atu, he tokomaha ka kī hewa ko te karere o te rongopai mano tau o te Rangatiratanga o te Atua ko te rongopai teka e pā ana ki te Kararehe me te Anatikaraiti.

I mua i te tīmatanga o te Whakamātau Nui, ka toro atu ngā Karaitiana Piraterapia pono (Whakakitenga 3:7-13) ki te ao (Matiu 24:14) ki te kauwhau i te rongopai mano tau o te rangatiratanga me te whakaatu ki te ao he aha ngā mahi a ētahi rangatira o te ao (tae atu ki te Kararehe me te Poropiti Tekā).

Ka tautoko rātou i te kauwhau o te karere ki te ao, e pā ana ki te Kararehe, te mana o te Kingi o te Raki, me te Poropiti rūpahu, te Anatikaraiti whakamutunga, ka whakangaro i te mutunga iho (me ētahi hoa rautaki) i a Amerika me ngā iwi Āngarangi o te Rangatiratanga Kotahi, Kānata, Ahitereiria, me Aotearoa (Tāna 11:24,39). Ā, kātahi ka whakangaro i tētahi kotahitanga Arapi/Īhiamā (Tāna 11:40-43), ka noho hei taputapu mā ngā wairua kino (Whakakitenga 16:13-14), ā, ka whawhai ki a Īhu Karaiti i Tōna hokinga mai (Whakakitenga 16:14; 19:19-20). Ko ngā Piriperehia whakapono (Whakakitenga 3:7-13) ka kauwhau ka tata mai te rangatiratanga o te mano tau o te Atua.

Tērā pea ka nui te kōrero pāpāho i tēnei, ka whai wāhi ki te whakatutukitanga o Matiū 24:14. Ko mātou o te Hāhi o te Atua Whakamau Tonu kei te whakarite tuhinga (i roto i ngā reo maha), kei te tāpiri ki ngā paetukutuku, me te whai i ētahi atu huarahi hei whakarite mō te ‘mahi poto’ (tirohia Rōma 9:28) ka āwhina ki te whakatau a te Atua kua rawaka te whakarato o Matiū 24:14 hei kaiwhakaatu mō te mutunga ka haere mai.

Ko ngā rangatira o te ao e panui ana i te ‘rongopai teka’ (tērā pea ko tētahi momo rangatira hou o Ūropi me tētahi pōpi whakakotahi e kī ana i tētahi momo Katorikatanga) kāore e hiahia kia mōhio te ao ki tā rātou e mahi

tūturu ai (ā, tērā pea kāore rātou e whakaponu ana ki a rātou anō i te tuatahi, tirohia Ihaia 10:5-7). Ko rātou me ō rātou kaitautoko tērā pea ka whakaako hewa ko ngā Karaitiana Piraterapia pono kei te tautoko i tētahi whakaakoranga tino kaha (te manotau) o tētahi anataraiti e haere mai ana. Ahakoa he aha ngā whakahē a rātou me ō rātou kaitautoko ki ngā Piraterapia pono me te Hāhi o te Atua Whakamau Tonu, ka ara ake te whakatoī (Rāniera 11:29-35; Whakakitenga 12:13-15). Ka arahi hoki tēnei ki te mutunga—te tīmatanga o te Whakamātau Nui (Matiu 24:21; Rāniera 11:39; tirohia Matiu 24:14-15; Rāniera 11:31) me te wā 3 ½ tau o te whakamarutanga mō ngā Karaitiana Piraterapia pono (Whakakitenga 3:10; 12:14-16).

Ka ngana te Kararehe me te Poropiti rūpahu ki te whakamahi i te kaha, te tāmi ōhanga, ngā tohu, ngā mahi whakamīharo rūpahu, te kohuru, me ētahi atu momo pēhanga hei whakahaere i te ao (Whakakitenga 13:10–17; 16:14; Tāna 7:25; 2 Teharonika 2:9–10). Ka pātai ngā Karaitiana:

¹⁰ “Āhea rā, e te Ariki, e Tapu, e Pono, ka whakawā koe, ka utu hoki mō tō mātou toto ki te hunga e noho ana i te whenua?”
(Whakakitenga 6:10)

I ngā tau maha kua pahure, kua pātai tonu te iwi o te Atua, “Āhea ka hoki mai a Īhu?”

Ahakoa kāore tātou e mōhio ki te rā, ki te hāora rānei, e tūmanako ana tātou ka hoki mai a Īhu (ā, ka whakatūria te Rangatiratanga o te Atua o te mano tau) i tēnei rautau 21, i runga i te maha o ngā karaipiture (hei tauira: Matiu 24:4–34; Ngā Waiata 90:4; Hōhea 6:2; Ruka 21:7–36; Hēperu 1:1–2; 4:4,11; 2 Pita 3:3–8; 1 Teharonika 5:4), ā, e kitea ana ināianei ētahi wāhanga o ēnei e whakatutukihia ana.

Ki te kore a Īhu e wawa atu, ka whakangaromia e te tangata te ora katoa:

²¹ Nā reira ka puta te Whakatōmurutanga Nui, kāore i pērā rawa mai i te tīmatanga o te ao, ā, kāore hoki e pērā anō ā muri ake nei.

²² Ā, mēnā kāore aua rā i whakapototia, kāore he kikokiko e ora; engari mō te hunga i whiriwhiria, ka whakapototia aua rā.

(Matiu 24:21–22)

²⁹ I muri tonu iho i te Whakatōmurutanga o aua rā, ka pōuri te rā, ā, kāore te marama e whiti; ka taka ngā whetū i te rangi, ā, ka wiri ngā kaha o te rangi. ³⁰ Kātahi ka kitea te tohu o te Tama a te Tangata i te rangi, ā, ka tangi ngā iwi katoa o te whenua, ka kite hoki rātou i te Tama a te Tangata e haere mai ana i runga i ngā kapua o te rangi, me te kaha, me te korōria nui. ³¹ Ā, ka tonoa e ia āna anahera me te tangi nui o te tetere, ā, ka kohikohi rātou i āna i whiriwhiria i ngā hau e whā, mai i tētahi pito o te rangi ki tētahi atu. (Matiu 24:29-31)

Ko te Rangatiratanga o te Atua te mea e tino matea ana e te ao.

Ngā Māngai mō te Rangatiratanga

He aha tō tūranga i roto i te Rangatiratanga?

I tēnei wā, ki te mea he Karaitiana tūturu koe, me noho koe hei karere mō Ihu me te Rangatiratanga o te Atua. Tirohia te mea i tuhia e te Apotoro Pāora:

²⁰ Nā reira, ko mātou ngā māngai mō te Karaiti, me te mea nei e inoi ana te Atua mā mātou: e tono atu ana mātou ki a koutou mō te Karaiti, kia houhia te rongo ki te Atua. (2 Koriniti 5:20)

¹⁴ Nā reira, tū māia, kua whitikia tō hope ki te pono, kua kākahuria hoki te parirau o te tika, ¹⁵ kua whakakāhahu hoki i ō waewae ki te

whakarite mō te rongopai o te rangimārie; ¹⁶ I runga ake i ngā mea katoa, tangohia te whakangungu rakau o te whakapono, mā reira ka taea e koutou te tinei i ngā pere mura katoa a te tangata kino. ¹⁷ Tangohia hoki te potae o te whakaoranga, me te hoari o te Wairua, arā, ko te kupu a te Atua; ¹⁸ ā, inoi tonu i ngā wā katoa, i ngā inoi katoa me ngā tono i roto i te Wairua, kia mataara tonu mō tēnei kaupapa, me te manawanui, me ngā tono mō te hunga tapu katoa— ¹⁹ ā, mōku hoki, kia hoatu te kupu ki ahau i taku whakapuakanga, kia māia taku kōrero ki te whakaatu i te mea ngaro o te rongopai, ²⁰ mō tēnei mea, ko au hei māngai, ahakoa kei roto i ngā here; kia māia taku kōrero i roto i tēnei, kia rite ki taku e tika ana kia kōrero ai. (Ephesia 6:14-20)

He aha te māngai? E ai ki te papakupu *Merriam-Webster*:

1: he māngai mana; *inā koa*: he māngai tōrangapū o te taumata teitei rawa kua whakamanahia e tētahi kāwanatanga rāwaho, e tētahi kingi rānei, hei māngai noho o tōna ake kāwanatanga, kingi rānei, kua whakatūria mō tētahi mahi tōrangapū motuhake, ā, he wā poto tonu te roa

2 *a*: he māngai, he karere kua whakamanahia

Mēnā he Karaitiana pono koe, ko koe tētahi māngai mana mō te Karaiti! Tirohia tā te Apotoro a Pita i tuhi ai:

⁹ Engari ko koutou he whakatipuranga i whiriwhiria, he tohunga rangatira, he iwi tapu, he iwi motuhake nāna, kia whakapuakina ai e koutou ngā whakamoemiti ki a ia nāna koutou i karanga mai i te pōuri ki tōna māramatanga whakamīharo; ¹⁰ i mua kāore koutou i te iwi, engari ināianei ko te iwi o te Atua; kāore i whiwhi i te

atawhai i mua, engari ināiane kua whiwhi i te atawhai.
(1 Pita 2:9-10)

Hei Karaitiana, me noho tātou hei wāhanga o tētahi iwi tapu.

Ko tēhea iwi ināiane te iwi tapu?

Āe rā, kāore tētahi o ngā rangatiratanga o tēnei ao e tapu—engari, ka uru katoa rātou ki te Rangatiratanga o te Karaiti i te mutunga iho (Whakakitenga 11:15). Ko te iwi o te Atua, ko Tōna Rangatiratanga, te mea tapu.

Hei māngai mō taua Rangatiratanga, kāore mātou e uru atu ki ngā tōrangapū tika o ngā iwi o tēnei ao. Engari, me noho mātou i runga i te ara o te Atua ināiane (tirohia hoki te pukapuka kore utu kei www.ccog.org kua tapa ingoa: Ngā Karere mō te Rangatiratanga o te Atua, Ngā Tohutohu Paipera mō te noho hei Kirihimete). Mā te noho i runga i te ara o te Atua ināiane, ka mārama ake tātou he aha ai e pai ake ai āna huarahi, kia taea ai e tātou te noho hei kingi, hei tohunga, hei rangatira tahi me te Karaiti i runga i te whenua i roto i Tōna rangatiratanga:

⁵ Ki a la nāna nei i aroha ki a mātou, i horoi hoki i ā mātou hara i roto i tōna ake toto, ⁶ ā, nāna mātou i hanga hei kingi, hei tohunga mō tōna Atua, mō tōna Matua; ki a la te korōria me te rangatiratanga ake tonu atu. Āmine. (Whakakitenga 1:5-6)

¹⁰ Nāu mātou i hanga hei kingi, hei tohunga mō tō mātou Atua; ā, ka kingi mātou i runga i te whenua. (Whakakitenga 5:10)

Tētahi āhuatanga ā mua o te rironga hei kingi, hei tohunga, ko te whakaako i te hunga e noho kiko ana i taua wā ki te hīkoi i ngā huarahi o te Atua:

¹⁹ Ka noho hoki te iwi ki Hiona, ki Hiruharama; kāore koe e tangi ā muri ake nei. Ka aroha nui ia ki a koe i te rongo o tō karanga; ka rangona e ia, ā ka whakahoki kupu ki a koe. ²⁰ Ahakoa ka hoatu e te Ariki ki a koe te taro o te mate, me te wai o te mamae, kāore ō kaiako e huna i a rātou anō; ka kite ō kanohi i ō kaiako. ²¹ Ka rongo ō taringa i tētahi kupu i muri i a koe e kī ana, “Ko tēnei te ara, haere i runga i taua ara,” ahakoa ka huri koe ki te ringa matau, ahakoa ka huri koe ki te ringa mauī. (Ihaia 30:19-21)

Ahakoa he poropititanga mō te rangatiratanga mano tau, i tēnei wā, me rite ngā Karaitiana ki te whakaako:

¹² ... i tēnei wā me noho koutou hei kaiako (Hēperu 5:12)

¹⁵ Engari whakatapua te Ariki Atua i roto i ō koutou ngākau: ā, kia rite tonu koutou ki te hoatu whakautu ki tēnā, ki tēnā e ui ana ki a koutou mō te take o te tūmanako i roto i a koutou, me te ngawari, me te wehi (1 Pita 3:15, KJV).

E whakaatu ana te Paipera, he tokomaha o ngā Karaitiana whakapono nui ka whakaako i te tokomaha, i mua tata i te tīmatanga o te Whakatōmuritanga Nui:

³³ Ā, ko te hunga o te iwi e mātau ana ka whakaako i te tokomaha (Daniel 11:33)

Nā, ko te ako me te tipu i roto i te aroha noa me te mātauranga (2 Pita 3:18), he mea tika kia mahia e tātou ināianeī. Ko tētahi wāhanga o tō tūranga i roto i te Rangatiratanga o te Atua ko te kaha ki te whakaako.

A, mō ngā Kirihimete Pirihapiana e kaha ake ana ki te whakapono (Whakakitenga 3:7-13), ka uru anō tēnei ki te tautoko i te whakaaturanga nui o te rongopai i mua i te tīmatanga o te rangatiratanga o te Atua i te mano tau (tirohia Matiu 24:14).

I muri i te whakatūnga o te Rangatiratanga o te Atua, ka whakamahia te iwi o te Atua hei āwhina ki te whakaora i tētahi ao kua pakaru:

¹² Ko te hunga i roto i a koutou ka hanga i ngā wāhi parawera tawhito; Ka whakaarahia e koutou ngā tūāpapa o ngā whakatupuranga maha; Ā, ka kīia koutou ko te Kaiwhakaora i te Pakaru, ko te Kaiwhakaora i ngā Tiriti hei Nohoanga. (Ihaia 58:12)

Nā, ko te iwi o te Atua i noho i runga i te huarahi o te Atua i tēnei ao ka māmā ake te noho a te tangata ki ngā tāone (me ērā atu wāhi) i tēnei wā whakaora i te mano tau.

He Whakahou te Karere o te Rongopai Pono

I kī a Ihu, “Ki te noho koutou ki roto i tāku kupu, he tino ākongā koutou nāku. 32 Ā, ka mōhio koutou ki te pono, ā, mā te pono koutou e whakaora” (Hoani 8:31-32). Ko te mōhio ki te pono mō te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua ka whakawātea i a tātou i te mauheretanga ki ngā tūmanako teka o tēnei ao. Ka taea e tātou te tautoko māia i tētahi mahere e whai hua ana—te mahere a te Atua! Kua whakapohehe a Hātana i te ao katoa (Whakakitenga 12:9), ā, ko te Rangatiratanga o te Atua te otinga pono. Me tū tātou mō te pono, me whakatairanga hoki i te pono (tirohia Hoani 18:37).

Ehara te karere o te rongopai i te mea mō te whakaoranga whaiaro anake. Ko te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua me whakahou i te tangata i tēnei ao:

² Kaua hoki e whai ki te ahua o tēnei ao, engari kia whakahoutia koutou mā te whakahou o ō koutou hinengaro, kia mōhio ai koutou ki te hiahia o te Atua, he pai, he manakohia, he tino tika (Rōma 12:2).

Ka Whakahoutia ngā Karaitiana Pono ki te Mahi ki te Atua me ētahi atu:

²² E ngā pononga, whakarongo ki ō koutou rangatira o te kikokiko i ngā mea katoa, kaua ki te mahi kanohi noa, hei whakahari i te tangata, engari i runga i te ngākau pono, me te wehi ki te Atua.

²³ Ā, ko ngā mea katoa e mahia e koutou, mahia kia kaha, hei mea ki te Ariki, kaua ki te tangata, ²⁴ me te mōhio ka riro i te Ariki te utu o te taonga tuku iho; ko te Ariki Karaiti hoki tā koutou e mahi nei (Kororihiana 3:22-24)

²⁸ Nō reira, i te mea e whiwhi ana tātou i tētahi rangatiratanga e kore e taea te whakangaue, kia whai tātou i te aroha noa, mā reira e taea ai e tātou te mahi ki te Atua i runga i te whakaute me te wehi ki te Atua (Hiperu 12:28).

He rerekē te noho a ngā Karaitiana pono i te ao. Ka whakaae mātou ki ngā paerewa o te Atua i runga ake i ngā mea o te ao mō te mea tika me te hē. Ko te hunga tika ka ora i runga i te whakapono (Hiperu 10:38), i te mea he whakapono te mea e hiahia ana kia noho i te ara o te Atua i tēnei ao. I whakaarohia he tino rerekē ngā Karaitiana i te ao i noho ai rātou, i kīia ai tā rātou momo noho ko “te Ara” i roto i te Kawenata Hou (Ngā Mahi 9:2; 19:9; 24:14,22). E noho ana te ao i runga i te hiahia whaiaro, kua tinihangatia i raro i te mana o Hatana, i roto i te mea i kīia ko “te ara o Kaina” (Hura 11).

Ko te Rongopai o te Rangatiratanga o te Atua he karere o te tika, te hari, me te rangimārie (Rōma 14:17). Ko te kupu poropiti, inā mātau tika, he whakamarie (tirohia 1 Koriniti 14:3; 1 Teharonika 4:18), inā koa ka mātakitaki tātou i te pakarutanga o te ao (tirohia Ruka 21:8-36). Ko te ara pono o te Karaitiana e ārai ana ki te oranga wairua me ngā manaakitanga ā-tinana (Māka 10:29-30). Ko tēnei tētahi wāhanga o te take e mōhio ai te hunga e noho ana i tēnei ara he hiahia te ao ki te Rangatiratanga o te Atua. Ko ngā Karaitiana he māngai o te Rangatiratanga o te Atua.

Ka waiho e ngā Karaitiana tō mātou tūmanako ki te wairua, ehara i te kikokiko, ahakoa e noho ana mātou i tētahi ao kikokiko (Rōma 8:5-8). Kei a mātou te “tūmanako o te rongopai” (Kororihiana 1:23). He mea i mātau ki ngā Karaitiana o mua, he mea kāore e tino māramatia e te tokomaha e kī ana i a Ihu i tēnei rā.

6. E whakaako ana ngā hāhi Kariki-Rōma he mea nui te Rangatiratanga, Engari...

E whakapono ana ngā hāhi Kirika-Roma kei te whakaako rātou i ngā āhuetanga o te Rangatiratanga o te Atua, engari he uaua ki a rātou te tino mārama ki tōna tūturu. Hei tauira, ko tā te Catholic Encyclopedia e whakaako ana mō te rangatiratanga:

Ko te Karaiti ... I ia wāhanga o Āna whakaakoranga, ko te taenga mai o tēnei rangatiratanga, ōna momo āhuetanga, tōna tino tikanga, te huarahi e taea ai, koinei te tino kaupapa o Āna kauhau, ā, i pēnei rawa te kīia o Āna kauhau ko “te rongopai o te rangatiratanga”... ka tīmata rātou ki te kōrero mō te Hāhi hei “te rangatiratanga o te Atua”; tirohia a Kor., I, 13; I Teh., ii, 12; Apok., I, 6, 9; v, 10, etc. ... ko tōna tikanga ko te Hāhi hei taua whakahaere Atua ... (Pāpa H. Rangatiratanga o te Atua. The Catholic Encyclopedia, Volume VIII. 1910).

Ahakoia i tohuhia i runga ake nei ki “Kor., I, 13; I Teh., ii, 12; Apok., I, 6, 9; v, 10,” ki te tirohia e koe, ka kitea kāore tētahi o aua whiti e kōrero ana mō te Hāhi hei te Rangatiratanga o te Atua. E whakaako ana rātou ka uru ngā whakapono ki te Rangatiratanga o te Atua, **he rangatiratanga** rānei nō Ihu. E whakatūpato ana te Paipera ka whakarerekē te nuinga i te rongopai, ka tahuri rānei ki tētahi atu, he mea hē (Karatiana 1:3-9). He mea whakapouri, he maha ngā tāngata kua pērā.

I whakaako a Ihu, “Ko ahau te huarahi, te pono, me te ora. Kāore tētahi e tae ki te Matua engari mā ahau anake” (Hoani 14:6). I whakaako a Pita, “Kāore hoki he oranga i roto i tētahi atu, nō te mea kāore he ingoa kē atu i raro i te rangi i homai ki ngā tāngata e ora ai tātou” (Ngā Mahi 4:12). I kī a

Pita ki ngā Hūrai me whai whakapono katoa ki te ripeneta me te whakaae ki a Ihu kia ora ai (Ngā Mahi 2:38).

He rereke ki tēnei, kua whakaako te Pāpa kua mate nei, a Francis, ka taea ngā whakaponokore, kāore a Ihu, te ora mā ngā mahi pai! E whakaako ana hoki ia ka taea ngā Hūrai te ora me te kore e whakaae ki a Ihu! I tua atu, ko ia me ētahi Kirika-Roma e whakaaro ana he 'Meri' kāore i te Paipera te kī mō te rongopai me te kī hoki mō te kotahitanga ōkumene me te whakapono-whakawhiti. He mea whakapouri, kāore rātou me ētahi atu e mārāma ki te hiranga o Ihu, me te Rongopai pono o te Rangatiratanga o te Atua. He tokomaha kei te whakatairanga i ngā rongopai hē.

He tokomaha e hiahia ana ki te hīkoi mā te kite me te whakapono ki te ao. E whakaako ana te Kawenata Hou me titiro ngā Karaitiana ki runga:

² Whakaarohia ngā mea o runga, kaua ngā mea o te whenua.
(Korohi 3:2)

⁷ Nā te mea e hīkoi ana tātou mā te whakapono, ehara mā te kite.
(2 Koriniti 5:7)

Heoi, i whakaako te Pāpa Pius XI kia hīkoi mā tōna tirohanga ki tana hāhi:

...ko te Hāhi Katorika...ko te rangatiratanga o te Karaiti i runga i te whenua. (Pāpa Pius XI, Quas Primas).

E kī ana te paetukutuku CatholicBible101, “i whakaturia te Rangatiratanga o te Atua ki runga i te whenua e Ihu Karaiti i te tau 33 AD, i te āhua o Tana Hāhi, i arahina e Pita...te Hāhi Katorika.” Heoi, kāore te Rangatiratanga o te Atua o te mano tau i konei, ehara hoki i te Hāhi o Roma. Ka tae mai, ka noho ki runga i te whenua. Ahakoa kei te Hāhi pono o te Atua ngā “kī o te rangatiratanga” (Mātiu 16:19), ko te hunga e kī ana he hāhi te

rangatiratanga o te Atua “kua tangohia te kī o te mātauranga” (Ruka 11:52).

He kaha te whakaako a te Hāhi o Roma ki te whakahē i te Rangatiratanga o te Atua o te mano tau e tata ana te haere mai ki runga i te whenua, ā, koinei anake te “whakaakoranga o te Anatikaraiti” i rārangihia i roto i te Catechism mana o te Hāhi Katorika:

676 Kua tīmata te tinihanga o te Anatikaraiti ki te hanga i roto i te ao i ngā wā katoa ka kīa kia tutuki i roto i te hītori tērā tūmanako mesia ka taea anake te whakatutuki i tua atu o te hītori mā te whakawā whakamutunga. Kua whakahē te Hāhi i ngā āhua whakarerekē o tēnei tāwairanga o te rangatiratanga ka haere mai i raro i te ingoa o te millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest +Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, wh. 194)

He mea whakapouri, ka raru nui te hunga e whakaae ana ki taua tūnga i te kauwhau whakamutunga o te Rongopai o te Rangatiratanga o te Atua. Ka kino rawa ngā mahi a ētahi ki te hunga e kauwhau ana i tēnei (Rāniera 7:25; 11:30-36). Engari, ka whakaaro pea koe, kāore anei ngā tāngata katoa e kī ana ko Ihu te Ariki ka uru ki te rangatiratanga? Kāo, kāore rātou katoa. Tirohia tā Ihu i kī:

²¹ “Ehara i te mea ka uru katoa ngā tāngata e kī mai ana ki Ahau, ‘Ariki, Ariki,’ ki te rangatiratanga o te rangi, engari ko te tangata e mahi ana i te hiahia o Tōku Matua i te rangi. ²² He tokomaha ka kī mai ki Ahau i taua rā, ‘Ariki, Ariki, kāore anei mātou i poropiti i Tō ingoa, i pei i ngā rēwera i Tō ingoa, i mahi i ngā merekara maha i Tō ingoa?’ ²³ Ā, ka kī atu Ahau ki a rātou, ‘Kāore rawa Ahau i mōhio ki a koutou; haere atu i Ahau, e koutou e mahi ana i te hē!’” (Mātiu 7:21-23)

I te kōrero a te Āpōtoro Paora, i kī ia ko te "ngaro o te hē" kua "mahi kē" i tōna wā (2 Tēharonika 2:7). E pā ana hoki tēnei hē ki tētahi mea e whakatūpatohia ana e te Paipera i ngā wā whakamutunga, e kīia nei ko "Ngaro, Papurona Nui" (Whakakitenga 17:3-5).

Ko te "ngaro o te hē" e pā ana ki ngā tāngata e kī ana he Karaitiana rātou, engari e whakapono ana kāore e tika kia ū ki te Ture o ngā Whakatekau a te Atua, me ētahi atu, me te mea he maha ngā whakaaetanga e manakohia ana ki tēnei ture, me te mea he momo ripeneta e whakaaetia ana hei takahi i te ture a te Atua. Nō reira, ahakoa e whakaaro ana rātou kei a rātou tētahi āhua o te ture a te Atua, kāore rātou e ū ki tētahi āhua o te Karaitianatanga e mōhiotia ana e Īhu, e ana āpōtoro rānei hei mea tika.

Ko ngā Kariko-Roma he rite ki ngā Parihi i takahi i ngā whakahau a te Atua, engari i kī rātou na ā rātou tikanga i whakaae tēnei—i whakahē a Īhu i tēnei huarahi (Mātaiu 15:3-9)! I whakatūpato hoki a Ihaia ka whakakeke ngā tāngata e kī ana ko rātou te iwi o te Atua ki tana ture (Ihaia 30:9). He mea pouri, ko tēnei whakakeke hē e kitea ana e tātou tae noa ki tēnei rā.

Ko tētahi atu "ngaro" e āhua nei ko te whakapono o te Hāhi o Roma ka arahi āna kaupapa whakahiatotanga me ngā whakapono maha ki te rangimārie me tētahi āhua kore-Paipera o te Rangatiratanga o te Atua i runga i te whenua. E whakatūpato ana te Karaipiture ki tētahi kotahitanga whakahiatotanga e haere mai ana, e ai ki tāna, ka angitu mō ētahi tau torutoru (kia mōhio: ko te New Jerusalem Bible, he whakamāoritanga kua whakaaetia e te Katorika, e whakaatūria ana):

⁴ I piko rātou ki mua i te tarakona nā te mea i hoatu e ia tana mana ki te kararehe; ā, i piko anō rātou ki mua i te kararehe, me te kī, 'Ko wai ka taea te whakataurite ki te kararehe? Ko wai ka taea te whawhai ki a ia?' ⁵ I whakaaetia te kararehe ki te whakaputa i ana whakamanamana me ana kōrero whakahē, ā, ki te mahi mō te whā

tekau mā rua marama; ⁶ ā, i whakaputaina e ia ana kōrero whakahē ki te Atua, ki tōna ingoa, ki tōna Tēneti i te rangi me te hunga katoa e whakaruruhia ana ki reira. ⁷ I whakaaetia ki te whawhai ki te hunga tapu me te wikitoria i a rātou, ā, i hoatu te mana ki runga i ngā iwi katoa, ngā tāngata, ngā reo me ngā motu; ⁸ ā, ka karakia ngā tāngata katoa o te ao ki a ia, arā, ko ngā tāngata katoa kīhai i tuhia ō rātou ingoa mai i te tīmatanga o te ao ki roto i te pukapuka ora o te Reme i patua. ⁹ Kia whakarongo te tangata e rongo ana:

¹⁰ Ko te hunga mō te whakarau ki te whakarau; ko te hunga mō te mate i te hoari ki te mate i te hoari. Koinei te take me manawanui, me whakapono te hunga tapu. (Whakakitenga 13:4-10, NJB)

E whakatūpato ana te Paipera ki te kotahitanga o Papurona i ngā wā whakamutunga:

¹ I haere mai tētahi o ngā anahera tokowhitu i mau i ngā peihana tokowhitu ki te kōrero ki ahau, ā, ka mea, "Haere mai ki konei, māku e whakaatu ki a koe te whiunga o te wahine kairau nui e noho ana i te taha o ngā wai maha, ² i kairau ngā kingi katoa o te whenua ki a ia, ā, nāna i whakahaurangi te katoa o ngā tāngata o te ao ki te waina o tana puremu." ³ Nā, ka mauria ahau e ia i roto i te wairua ki tētahi koraha, ā, i reira ahau i kite ai i tētahi wahine e eke ana i runga i tētahi kararehe ngangana whitu ngā mähunga, tekau ngā hāona, kua tuhia katoatia ki ngā ingoa whakahē. ⁴ Ko te wahine i whakakākahuria ki te pāpura me te ngangana, ā, kua kanapa ki te koura, ki ngā kōhatu utu nui, me ngā peara, ā, kei tana ringa tētahi kapu waina koura kua whakakāia ki te poke kino o tana kairautanga; ⁵ **i runga i tōna rae i tuhia he ingoa, he ingoa ngaro: "Papurona Nui, te whaea o ngā kairau katoa me ngā mahi poke katoa i runga i te whenua."** ⁶ I kite ahau kua haurangi ia, haurangi i te toto o te hunga tapu, me te toto o ngā kaiwhakaatu o Īhu; ā, i taku kitenga i a ia, ka tino rangirua ahau. (Whakakitenga 17:1-6, NJB)

⁹ E hiahiatia ana he mōhioatanga mātau. Ko **ngā māhunga e whitu ko ngā puke e whitu**, e noho ana te wahine i runga . . . ¹⁸ Ko te wahine i kite koe **ko te tāone nui** e whai mana ana ki runga i ngā rangatira katoa o te whenua.' (Whakakitenga 17:9,18, NJB)

¹ I muri i tēnei, ka kite ahau i tētahi atu anahera e heke iho ana i te rangi, he mana nui i hoatu ki a ia; ka whiti te whenua i tōna korōria.

² Ka karanga ia i runga i tōna reo nui, '**Kua hinga a Papurona, kua hinga a Papurona Nui**, ā, kua waiho hei nohoanga mō ngā rewera, hei whare mō ngā wairua poke katoa, me ngā manu poke, whakarihariha. ³ Kua inu hohonu ngā iwi katoa i te waina o tana kairautanga; kua kairau ngā kingi katoa o te whenua ki a ia, ā, kua whai taonga ngā kaihekohoko katoa i tana mahi kino.' ⁴ Ka kōrero tētahi atu reo i te rangi; ka rongo ahau i a ia e kī ana, '**Putā mai, e taku iwi, i a ia, kia kore ai koutou e uru ki ana hara, kia kore ai koutou e whai i ana whiu**. ⁵ Kua tae atu ana hara ki te rangi, ā, kei te whakaaro te Atua ki ana mahi kino: whakautua ki a ia kia rite ki tāna i meatia ki ētahi atu. ⁶ Me utu ki a ia kia rua te nui o tāna i tono. Me hoatu ki a ia he kapu e rua te kaha o tana ranunga. ⁷ Ko ia anō o ana whakamanamana me ana mahi kino ka rite ki te whakamamae, ki te mamae rānei. E whakaaro ana ia, Kei runga ahau i te torōna hei kuini; ehara ahau i te pouaru, ā, e kore ahau e mōhio ki te tangihanga. ⁸ Nā konā, i te rā kotahi, ka tau ngā whiu ki runga i a ia: te mate, te tangihanga, me te hemokai. Ka tahuna ia ki te whenua. He kaha te Ariki, te Atua nāna ia i whakahē.' ⁹ Ka tangi, ka aue ngā kingi o te whenua i kairau ki a ia, i whai i ana mahi kino, ki a ia. Ka kite rātou i te auahi i a ia e wera ana, (Whakakitenga 18:1-9, NJB)

I roto i te pukapuka a Hakaraia, e whakatūpato ana te Paipera ki tētahi Papurona e haere mai ana, ā, e whakaatu ana e kore e tupu te kotahitanga tika kia hoki mai rā anō a Īhu:

¹⁰ Titiro! Titiro! Rere atu i te whenua o te raki – e kī ana a Ihowa – nāku hoki koutou i whakamarara ki ngā hau e whā o te rangi – e kī ana a Ihowa. ¹¹ Titiro! Whakarerea, **e Hiona, e noho nei i te taha o te tamāhine o Papurona!**

¹² Nō te mea e kī ana a Ihowa o ngā mano, i muri i te whakawhiwhinga o te korōria ki ahau, mō ngā iwi i pahuatia koutou, ‘Ko te tangata e pā ana ki a koutou, e pā ana ki te whatu o tōku kanohi. ¹³ Ināianeī, ka pīo atu ahau i tōku ringa ki runga i a rātou, ā, ka pahuatia rātou e te hunga i whakataurekarekatia e rātou.’ Ka mōhio koutou ko Ihowa o ngā mano nāna ahau i tono!

¹⁴ Waiata, hari, e te tamāhine o Hiona, nā te mea ināianeī ka haere mai ahau ki te noho i waenganui i a koutou – e kī ana a Ihowa!

¹⁵ Ā, i taua rā ka huri te maha o ngā iwi ki a Ihowa. Āe, ka noho rātou hei iwi nāna, ā, ka noho rātou i waenganui i a koutou. Ka mōhio koutou ko Ihowa o ngā mano nāna ahau i tono ki a koutou!

¹⁶ Ka riro a Hūda i a Ihowa hei wāhi mōna i te Whenua Tapu, ā, ka whiriwhiria anō e ia a Hiruharama. (Hakaraia 2:10-16, NJB; kia mōhio i roto i ngā whakamāoritanga KJV/NKJV, ka rārangihia ngā whiti hei Hakaraia 2:6-12)

Ko ngā nekenekēhanga whakahiatotanga me ngā whakapono maha e whakatairangahia ana e te United Nations, te Vatican, te maha o ngā Porotetānta, me ngā rangatira o te Orthodox ki te Rawhiti, ka tino whakahēngia e te Paipera, ā, kāore e tika kia whakamanahia. I whakatūpato a Īhu mō te hunga e kī ana kei te whai i a Ia, ka “whakapohehe i te tokomaha” (Mātaiu 24:4-5). Ko te nuinga o te whakahiatotanga e pā ana ki te whakatuwheratanga o te hiri tuatahi o Whakakitenga 6:1-2, e mōhioia ana ko te “kaieke hoiho mā” o Whakakitenga 6:1-2 (ehara tēnei ko Īhu) me te wahine kairau o Whakakitenga 17.

Pērā i a Hakaraia, i whakaako hoki te Āpōtoro Paora e kore e tupu te kotahitanga pono o te whakapono kia hoki mai rā anō a Īhu:

¹³ kia tae rā anō tātou katoa ki te kotahitanga i roto i te whakapono me te mātauranga o te Tama a te Atua, ka waiho hei Tangata Tino Pai, kua tino pakeke ki te katoa o te Karaiti ake. (Epeha 4:13, NJB)

Ko te hunga e whakapono ana ka tae mai tēnei kotahitanga i mua i te hokinga mai o Īhu kei te hē. Inā hoki, ka hoki mai a Īhu, ka whakangaromia e ia te kotahitanga o ngā iwi ka whakahuihui ki te whawhai ki a ia:

^{11:15} Ka whakatangihia e te anahera tuawhitu tana tētere, ā, ka rangona ngā reo e karanga ana i te rangi, e kī ana, 'Kua riro te rangatiratanga o te ao hei rangatiratanga o tō tātou Ariki me tana Karaiti, ā, ka kingi ia mō ake, mō ake.' ¹⁶ Ko ngā kaumatua e rua tekau mā whā, e noho ana i runga i ngā torōna i te aroaro o te Atua, ka piko, ka pa atu ō rātou rae ki te whenua, ka karakia ki te Atua ¹⁷ me ēnei kupu, 'Ka whakawhetai mātou ki a koe, e te Ariki, te Atua Kaha Rawa, te mea e noho nei, te mea i noho, mō te tango i tō mana nui me te tīmatanga o tō kingitanga.' ¹⁸ Kua ngangau ngā iwi, ā, kua tae mai ināiane te wā mō tō utu, mō te whakawākanga o te hunga mate, mō te utu ki āu pononga, ngā poropiti, ki te hunga tapu, ki te hunga e wehi ana i tō ingoa, te iti me te rahi, me te wā ki te whakangaro i te hunga e whakangaro ana i te whenua.' (Whakakitenga 11:15-18, NJB)

^{19:6} Ā, ka rongo ahau i te mea e rite ana ki ngā reo o te mano nui, pēnei i te tangi o te moana, i te haruru nui rānei o te whatitiri, e whakahoki ana, 'Areruia! Kua tīmata te rangatiratanga o tō tātou Ariki, te Atua Kaha Rawa; . . . ¹⁹ Kātahi ahau ka kite i te kararehe, me ngā kingi katoa o te whenua me ā rātou ope, e huihui ana ki te whawhai ki te Kaieke me tana ope. ²⁰ Engari ka mau herehere te

kararehe, me te poropiti teka nāna i mahi ngā merakara mā te kararehe, ā, nā aua merakara i whakapohehe i te hunga i whakaae ki te tohu o te kararehe me te hunga i karakia ki tana whakapakoko. Ka maka ora tonu ēnei tokorua ki te roto ahi e kā ana ki te whanariki. ²¹ Ko te toenga katoa i patua ki te hoari o te Kaieke, i puta mai i tōna māngai, ā, ka whāngai katoa ngā manu i ō rātou kikokiko . . . ^{20:4} Kātahi ahau ka kite i ngā torōna, ka noho rātou ki runga, ā, ka hoatu ki a rātou te mana ki te whakawā. I kite ahau i ngā wairua o te hunga i poutoa mō tō rātou whakaaturanga mō Īhu me te kauwhau i te kupu a te Atua, me te hunga i kore i whakaae ki te karakia ki te kararehe, ki tana whakapakoko rānei, ā, kihai i whakaae ki te tohu i ō rātou rae, i ō rātou ringa rānei; ka ora anō rātou, ka kingi tahi me te Karaiti mō te mano tau.

(Whakakitenga 19:6,19-21; 20:4, NJB)

Kia mōhio ka whakangaromia e Īhu ngā ope o te ao e huihui ana ki te whawhai ki a Ia. Kātahi ka kingi a Ia me te hunga tapu o te aranga tuatahi. Koinei te wā ka tupu te kotahitanga tika o te whakapono. He mea pouri, he tokomaha ka whakarongo ki ngā minita teka e āhua pai ana, engari ehara, pēnei i tā te Āpōtoro Paora i whakatūpato ai (2 Koriniti 11:14-15). Mēnā he tokomaha ake ka tino mārāma ki te Paipera me te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua, ka iti ake te hunga ka whawhai ki a Īhu i tōna hokinga mai.

7. He aha te take o te Rangatiratanga o te Atua?

Ahakoia te whakaaro o te tangata he mōhio rawa ia, he rohe tō tō tātou māramatanga. Heoi anō, ko te māramatanga o te Atua, kāore ōna rohe – he mutunga kore. (Ngā Waiata 147:5)

No reira te Atua e wawao ai ki te whakatika i tenei ao.

Ahakoia he tokomaha e whakapono ana ki te Atua, ko te nuinga o te tangata karekau e pai ki te mahi i tana e kī ana, me te noho i runga i tana ārahitanga pono. Tirohia ngā kōrero e whai ake nei:

⁸ Kua whakaaturia e ia ki a koe, e te tangata, te mea pai; **A** he aha ta lhowa e rapu nei ki a koe, Engari ko te mahi tika, ko te aroha ki te tohu tangata, ko te whakaiti me te haere tahi me tou Atua? (Mika 6:8)

Ko te haere mā te whakaiti i mua i te Atua, ehara i te mea i tino hiahia te tangata ki te mahi. Mai i te wā o Ārama rāua ko Eva (Kenehi 3:1–6), kua whiriwhiri te tangata ki te whakawhirinaki ki a ia anō, me ōna ake hiahia, i runga ake i ngā hiahia o te Atua, ahakoia āna whakahau (Te Putanga 20:3–17).

E whakaako ana te Pukapuka o ngā Whakataukī:

⁵ Whakapaua tou ngakau ki te whakawhirinaki ki a lhowa, kua hoki e okioki ki tou matauranga ake; ⁶ **I** ou ara katoa whakaaro ki a ia, a mana e whakatika ou huarahi. ⁷ Kei whakaaro ki a koe he mohio koe; E wehi ki a lhowa, kia mawehe i te kino. (Maseli 3:5-7)

Ahakoa tērā, kāore te nuinga o te tangata e whakapono nui ki te Atua, me ō rātou ngākau katoa, kāore hoki e tatari kia arahina ā rātou ara e la. He tokomaha e kī ana ka mahi rātou i tā te Atua e hiahia ana, engari kāore rātou e mahi i tāna. Kua tinihangatia te tangata e Hatana (Whakakitenga 12:9), ā, kua hinga ki ngā hiahia o te ao me te whakapehapeha o te oranga (1 Hōhana 2:16).

Nō reira, he tokomaha kua waihangia i ā rātou ake tikanga whakapono me ngā kāwanatanga ā-tangata, nā te mea e whakaaro ana rātou he mātau kē rātou. Heoi anō, kāore rātou i te mōhio (tirohia Heremaia 10:23), ā, kāore hoki te nuinga e ripeneta pono.

No reira te taata i hinaaro ai i te Basileia o te Atua (cf. Matthew 24:21-22).

Whakaarohia ngā Whakapainga

Ko tētahi o ngā huinga kōrero rongonui a Īhu, ko ngā Whakapainga, i tukuna e la i tana kauwhau i runga i te Maunga.

Tirohia ētahi o āna kōrero:

³ “Ka koa te hunga he rawakore nei te wairua: no ratou hoki te rangatiratanga o te rangi. ⁴ Ka koa te hunga e tangi ana, ka whakamarietia hoki ratou. ⁵ Ka koa te hunga ngakau mahaki: ka riro hoki ia ratou te whenua. ⁶ Ka koa te hunga e hiakai ana, e hiainu ana ki te tika: e makona hoki ratou. ⁷ Ka koa te hunga tohu tangata: e tohungia hoki ratou. ⁸ Ka koa te hunga ngakau ma: e kite hoki ratou i te Atua. ⁹ Ka koa te hunga hohou rongo: ka kiia hoki ratou he tamariki na te Atua. ¹⁰ Ka koa te hunga e whakatoia ana mo te tika: no ratou hoki te rangatiratanga o te rangi. (Mataio 5:3-10).

Ko roto i te rangatiratanga o te Atua (tirohia Māraka 4:30–31), e kīia ana hoki e Matiu ko te rangatiratanga o te rangi (tirohia Matiu 13:31), ka whakatutukihia ēnei kupu whakapainga. Ko roto i te rangatiratanga o te Atua ka tutuki te kupu o te hunga māhaki ka riro i a rātou te whenua, me te hunga pū ma ka kite i te Atua. Tūmanako atu ki ngā rongo pai o ngā whakapainga i roto i te rangatiratanga o te Atua!

He Tika nga Ara o te Atua

Ko te pono, ko te Atua he aroha (1 Hōani 4:8,16), ā, kāre te Atua i te mīkeke. Ko ngā ture a te Atua e whakaatu ana i te aroha ki te Atua me te aroha ki tō tātou hoa tata (Māka 12:29-31; Hēmi 2:8-11). Ko ngā huarahi o te ao he mīkeke, ka mutu ki te mate (Rōma 8:6).

Tirohia, e whakaatu ana te Paipera ko te hunga Karaitiana tūturu e ū ana ki ngā whakahau a te Atua:

¹ Ko nga tangata katoa e whakaponu ana ko Ihu te Karaiti, kua whanau i te Atua: ko nga tangata katoa e aroha ana ki te whanau, e aroha ana ano ki tana whanau. ² Ma konei tatou ka matau ai e aroha ana tatou ki nga tamariki a te Atua, ma te mea ka aroha tatou ki te Atua, ka pupuri ano i ana ture. ³ Ko te aroha hoki tenei ki te Atua, kia pupuri tatou i ana ture. Me ana whakahau e kore e taumaha. (Ioane 1, 5:1-3)

Ko ngā whakahau katoa a te Atua he tika (Ngā Waiata 119:172). He mā ngā ara o te Atua (Tito 1:15). Aroha noa, kua whakaae te tokomaha ki ngā momo ture-kore, ā, kāore rātou i te mōhio i kāore a Ihu i haere mai kia whakangaro i te ture, i ngā poropiti rānei, engari kia whakatutuki (Matiu 5:17). I whakamārama a Ihu i te tino tikanga o aua ture, ā, i whakawhānui atu i tua atu i tā te tokomaha i whakaaro ai (hei tauira: Matiu 5:21–28). I whakaako hoki a Ihu, "Ko te tangata e mahi ana i ēnei ture, ā, e whakaako ana i ērā, ka kīia ia he nui i te rangatiratanga o te rangi" (Matiu 5:19). Ko

ngā kupu “Rangatiratanga o te Atua” me te “Rangatiratanga o te Rangi” he kupu e taea te whakamahi hei kīanga ōrite.

E whakaako ana te Paipera, ko te whakapono kāore he mahi, he whakapono mate (Hāmi 2:17). He tokomaha e kī ana e whai ana rātou i a Īhu, engari kāore rātou e whakapono pono ki āna whakaakoranga (Matiu 7:21–23), ā, kāore hoki rātou e whai i āna mahi, pēnei me tāna i kī ai (1 Koriniti 11:1). Ko te hara he takahi i te ture (1 Hōhana 3:4, KJV), ā, kua hara katoa te tangata (Roma 3:23). Heoi anō, e whakaatu ana te Paipera ka wikitōria te atawhai i te whakawa (Hāmi 2:13), i te mea kei te Atua tētahi mahere mō te katoa (Ruka 3:6).

Kāore e taea e ngā otinga tangata, i waho atu i ngā ara a te Atua, te whakatika i ngā raruraru. I te rangatiratanga mano tau, ka whakahaere a Īhu i runga i te tokotoko rino (Whakakitenga 19:15), ā, ka rangatira te pai i te mea ka noho te tangata i runga i ngā tikanga a te Atua. **Ko ngā raruraru katoa o te ao nei, nō te kore whakaae o ngā iwi ki te whakarongo ki te Atua me āna ture.** E whakaatu ana te hītori, kāore te tangata i te āhei ki te whakatika i ngā raruraru o te hāpori:

⁶ Ko to te kikokiko whakaaro hoki he mate, ko to te Wairua ia he ora, he rangimarie. ⁷ He tikanga whawhai hoki ki te Atua te whakaaro ki te kikokiko; no te mea kare i raro i te ture a te Atua, e kore ano e taea. ⁸ Na e kore e taea e te hunga i te kikokiko te whakamanawareka ki te Atua. (Roma 8:6-8)

Me aro ngā Karaitiana ki te taha wairua, ā, kua hoatu te Wairua o te Atua hei āwhina i a rātou i tēnei wā (Roma 8:9), ahakoa ngā ngoikoretanga o te tangata takitahi:

²⁶ Kite ana hoki koutou, e oku teina, ki to koutou karangatanga, kihai i tokomaha te hunga whakaaro o te kikokiko, kihai i tokomaha te hunga nunui, kihai i tokomaha te hunga nunui e

karangatia ana. ²⁷ Engari i whiriwhiria e te Atua ko nga mea kuware o te ao, hei mea e whakama ai te hunga whakaaro; ²⁸ Ko nga mea ware o te ao, ko nga mea e whakahaweatia ana, i whiriwhiria e te Atua, me nga mea kahore noa iho, hei whakakahore i nga mea ake, ²⁹ Kia kore ai tetahi kikokiko e whakamanamana i tona aroaro. ³⁰ No 'na râ outou i roto i te Mesia ra ia Iesu, o tei riro ei paari no ō mai i te Atua ra no tatou—e te parau-tia, e te haamo'araa, e te faaoraraa —³¹ ia mairi hoi tei papaihia ra, “O tei teoteo ra, ia arue oia i te Fatu.” (Korinetia 1, 1:26-31).

Me whakamanamana ngā Karaitiana i te mahere a te Atua! E haere ana tātou i runga i te whakapono, kāore i runga i te kite (2 Koriniti 5:7), me te titiro ki ngā mea o runga (Kolosa 3:2), i runga i te whakapono hoki (Hēperu 11:6). Ka manaakitia tātou mō te pupuri i ngā whakahau a te Atua (Whakakitenga 22:14).

He aha te take e kauwhau ai i te Rongopai o te Rangatiratanga o te Atua?

Ka whakaaro ngā Porotetāta ina ka whakaae rātou ki a Ihu hei kaiwhakaora, kua rapua e rātou te Rangatiratanga o te Atua. E whakapono ana ngā Katorika Roma ko te hunga kua ĭria, ahakoa he kōhungahunga, kua uru ki tā rātou hāhi hei rangatiratanga. Ko ngā Katorika Roma me ngā Katorika Orthodox ki te Rawhiti ka whakaaro mā ngā hakarameta, me ētehi atu, ka rapu rātou i te rangatiratanga o te Atua. Ahakoa me ĭri ngā Karaitiana, ko ngā Porotetāta Kirika-Roma ka titiro ki te ao hei whakaoti i ngā raruraru o te tangata. He anga ki te whenua tā rātou aronga (tirohia a Roma 8:6-8).

Ko te kimi tuatahi i te Rangatiratanga o te Atua (Matiu 6:33) he whāinga mō te roanga o te oranga mō ngā Karaitiana. He whāinga kia kaua e titiro

ki te ao mō ngā whakautu, engari kia titiro ki te Atua me āna huarahi. Ko te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua ka whakarerekē i ō tātou oranga.

E kī ana te Paipera ka rangatira tahi ngā Karaitiana me Īhu, engari kua mōhio rānei koe, ko te tikanga tūturu o tēnei, ka noho rangatira ngā Karaitiana pono ki ngā tāone? I whakaako a Īhu:

¹² I haere tetahi rangatira ki tetahi whenua mamao, kia riro mai ia ia tetahi rangatiratanga, ka hoki mai ai. ¹³ Kotahi tekau ana pononga i karangatia e ia, kotahi tekau nga pauna i hoatu e ia ki a ratou, ka mea ki a ratou, Mahia enei, kia hoki mai ra ano ahau. ¹⁴ Otira i kino tona iwi ki a ia, ka tono karere i muri ia ia, ka mea, E kore matou e pai ki tenei hei kingi mo matou.

¹⁵ “**A**, i tona hokinga mai, ka riro mai i a ia rangatiratanga, ka mea ia kia karangatia ki a ia aua pononga i hoatu nei e ia ki a ratou, kia mohio ai ia ki te maha o nga mea i riro mai i tetahi, i tetahi i te hokohoko. ¹⁶ Ka tae mai to mua, ka mea, E kara, ka ngahuru nga pauna kua mahia ki tau pauna. ¹⁷ Ka mea tera ki a ia, Pai rawa, e te pononga pai; pono tonu koe i te mea nohinohi rawa, na, hei rangatira koe mo nga pa kotahi tekau. ¹⁸ **A**, ko te haerenga mai o te tuarua, ka mea, E kara, e rima nga pauna kua mahia ki tau pauna. ¹⁹ Ka mea ano ia ki a ia, Hei rangatira ano koe mo nga pa e rima. (Luka 19:12-19)

Me noho pono koe ki ngā mea iti kei a koe ināianei. Ka whai wā ngā Karaitiana ki te rangatira i ngā tāone tūturu, i tētahi rangatiratanga tūturu. I mea hoki a Īhu: “Kei a au taku utu, hei hoatu ki tēnā, ki tēnā, e ai ki tāna mahi” (Whakakitenga 22:12). He mahere tā te Atua (Hopa 14:15), ā, he wāhi kua whakaritea (Hoani 14:2) mō te hunga ka whakautu pono ki a ia (Hoani 6:44; Whakakitenga 17:14). He mea tūturu te Rangatiratanga o te Atua, ā, ka taea e koe te whai wāhi ki roto!

I te tīmatanga o te tau 2016, i puta tētahi tuhinga i te hautaka *Science* ko tōna taitara ko “Te mana o te mano.” I kīia i reira ka taea e te mātai hinengaro horihori me te mahi tahi a te mano te whakaoti i ngā “raruraru kino” e pā ana ki te tangata. Heoi, kāore taua tuhinga i mārama ki te tino tikanga o te kino, kāore hoki i mōhio me pēhea te whakaoti i taua āhuatanga. Ko te taenga mai o muri o ngā hōtaka mātauranga horihori karekau i whakaoti i ngā raruraru o te ao.

Ko te mahi tahi, i tua atu i te whai i nga huarahi pono o te Atua, he rite ki te mate i te rautau 21^{mai} i te hokinga mai i muri i te Waipuke Nui i te wa i mahi tahi ai te tangata ki te hanga i te Pare o Babela i hinga (Genese 11: 1-9).

Ko nga raruraru i te ao, i nga waahi penei i te Middle East (ahakoa nga painga o te tinana e tumanakohia ana, hei tauira, Daniel 9: 27a; 1 Thessalonians 5: 3), ka kore e whakatauhia e te tangata - e hiahia ana tatou ki te rangimarie o te rangatiratanga o te Atua (Roma 14: 17).

Ko nga raruraru o te whakawetiweti o te ao, ahakoa nga painga e tumanakohia ana, kaore e whakatauhia (cf. Ezekiel 21: 12) e te hunga tinihanga i roto i te United Nations (cf. Revelation 12: 9)-e hiahia ana tatou ki te koa me te whakamarie o te rangatiratanga o te Atua.

E kore ngā raruraru o te taiao e taea te whakaoti mā te mahi ngātahi ā-ao, i te mea ka whai wāhi ngā iwi o te ao ki te whakangaro i te whenua (Whakakitenga 11:18). Engari, mā te Rangatiratanga o te Atua e whakaoti.

Ko nga take o te moepuku, te materoto, me te hoko i nga wahanga tinana tangata e kore e whakatauhia e te **USA** (cf. Revelation 18:13), engari na te rangatiratanga o te Atua.

Ko te nama nui a te **USA**, **UK**, me era atu iwi maha e kore e

whakatauhia na roto i te hokohoko o te ao, engari i te mutunga (i muri i te whakangaromanga a Habakkuk 2:6-8) e te rangatiratanga o te Atua.

E kore te pōhēhē me te mātauranga hē e taea te whakaoti e te Kotahitanga o ngā Whenua o te Ao— e matea ana e tātou te Rangatiratanga o te Atua. Kāore hoki te ngangau ā-karakia e taea te whakatau e ngā kaupapa kotahitanga ā-karakia e whakaae ana ki te whakaoranga i waho atu i te Īhu tūturu o te Paipera. Ko te hara te raruraru nui o te ao nei, ā, mō tēnei, me whai tātou i te patunga tapu a Īhu me tana hokinga mai i roto i te Rangatiratanga o te Atua. Kāore i te rongoā katoa ngā pūtaiao hauora o ēnei rā mō te hauora o te tangata— e matea ana e tātou te Rangatiratanga o te Atua.

Ko ngā mate kai karekau e whakaotia e ngā rauropi kua whakarerekēhia e te ira, e whakararu ana i ētahi wāhi o te ao ki te matekai nā te tupono o te rahunga nui o ngā kai—e hiahia ana tātou ki te Rangatiratanga o te Atua.

Ahakoia e whai hua ana mō tētahi wā ngā wāhi rawakore o Āwherika, Āhia, me ētahi atu whenua i te wā o te whakamutunga o ‘Pāpirona’ (tirohia Whakakitenga 18:1–19), kāore e taea e tēnei te whakaoti i te raruraru o te rawakore— e matea ana e tātou te Rangatiratanga o te Atua. Ko te whakaaro ka taea e te tangata te kawē mai i te ao utopia i tēnei ‘ao kino o nāianeī’ i waho atu i a Īhu, he rongopai rūpahu tēnei (tirohia Karatia 1:3–10). E matea ana e tātou te Rangatiratanga o te Atua.

Ko te wā mano tau o te Rangatiratanga o te Atua he rangatiratanga tūturu ka whakatūria ki runga i te whenua. Ka ū ki ngā ture aroha a te Atua, ā, ko te Atua aroha tonu hei kaiārahi. Ka kingi tahi ngā tapu me te Karaiti mō te kotahi mano tau (Whakakitenga 5:10; 20:4–6). Ka uru ki tēnei rangatiratanga ngā tino mema o te Hāhi o te Atua, engari kāore he karaipiture e kī ana ko te Rangatiratanga o te Atua ko te Hāhi tonu (ahakoia Katorika, ahakoia kāore). Kua whakahē te Hāhi o Roma i te whakaakoranga mō te mano tau, ā, ā muri ake nei ka kaha ake tana

whakahē i te rongopai o te Paipera i te pātata atu ki te mutunga. Tērā pea ka whiwhi tēnei i te nui o te pāpāho, ā, ka āwhina pea i te whakatutukitanga o Matiu 24:14.

I tōna wā whakamutunga, ka uru ki te Rangatiratanga o te Atua te “Heru-Sārema Hou, e heke iho ana i te rangi, nō te Atua” (*Whakakitenga 21:2*). Ka kore he mutunga mō tōna whakanuia. Ka kore rawa atu te hē, te mamae, me te matenga.

Ko te kauwhau me te mōhio ki te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua tētahi kaupapa nui o te Paipera. I whakaako ngā kaituhi o te Kawenata Tawhito mō tēnei mea. I whakaako hoki a Īhu, a Paora, a Hoani mō te Rangatiratanga o te Atua. Ko tētahi o ngā kauwhau Karaitiana tawhito rawa atu i te taha o te Kawenata Hou i kōrero mō tēnei kaupapa. I te tīmatanga o te rautau tuarua, i whakaako ngā kaiārahi Karaitiana pērā i a Polycarp rāua ko Melito mō tēnei mea. Ko mātau o te Hāhi Haere Tonu a te Atua e whakaako ana mō tēnei i tēnei rā. Kia maumahara, ko te Rangatiratanga o te Atua te kaupapa tuatahi i whakaatu ai te Paipera i kauwhau ai a Ihu (Maka 1:13). Koia hoki tāna i kauwhau ai i muri i tōna aranga mai (Ngā Mahi 1:3)—ā, he mea anō tēnei me rapu tuatahi e ngā Karaitiana (Matiu 6:33).

Ehara te rongopai i te kōrero noa mō te oranga me te matenga o Īhu. Ko te aranga matua o te rongopai i whakaakona e Īhu me āna akonga ko te Rangatiratanga o te Atua e haere mai ana. Kei roto i te rongopai o te rangatiratanga te whakaoranga mā te Karaiti, engari kei roto hoki te whakaakoranga mō te mutunga o ngā kāwanatanga tangata (*Whakakitenga 11:15*).

Kia maumahara, i whakaako a Īhu kāore te mutunga e tae mai kia kauwhauhia te rongopai o te rangatiratanga ki te ao katoa hei whakaatu ki ngā iwi katoa (Matiu 24:14). Ā, kei te kauwhauhia tēnei rongopai i nāianei. E hiahia ana koe ki te whai wāhi ki te tautoko i tērā mahi whakamutunga o te wā whakamutunga?

Ko te rongopai pai, **ko te Rangatiratanga o te Atua te whakautu ki ngā raruraru e pā ana ki te tangata**. Heoi anō, kāore te nuinga e hiahia ki te tautoko, ki te whakarongo, ki te whakapono ki te pono o tēnei rongopai. He Rangatiratanga tūturu, he mutunga kore te Rangatiratanga o te Atua (Matiu 6:13), ā, “kei te pahemo atu tēnei ao” (1 Koriniti 7:31).

Ko te kauwhau i te rongopai pono o te rangatiratanga o te Atua ko tetahi mea e aro nui ana tatou i roto i te Hahi *Haere tonu a te Atua*. Te tutava nei matou i te haapii i te mau mea atoa ta te Bibilia e haapii ra (Mataio 28:19-20), e tae noa ’tu i te Basileia o te Atua (Mataio 24:14). **A** tia noa ’i tatou i taua basileia ra, e tia ia tatou ia haapii e ia pee i te mau e’a o te Atua e ia tamahanahana ia vetahi ê e hinaaro ra e tiaturi i te parau mau.

Kāore rā i tika kia tautoko koe i te kauwhau o te rongopai mō te Rangatiratanga o te Atua e haere mai ana? Ka whakapono rānei koe ki te rongopai o te Rangatiratanga o te Atua?

Hahi Haere tonu a te Atua

Ko te tari USA o te Hahi Haere tonu a te Atua kei:

1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, California, 93433 USA

paetukutuku: www.ccoq.org

Hahi Haere tonu a te Atua (CCOG) paetukutuku

CCOG.ASIA He paetukutuku e arotahi ana ki Ahia.

CCOG.IN He paetukutuku e aro ana ki nga tangata mai Inia.

CCOG.EU He paetukutuku e arotahi ana ki Uropi.

CCOG.NZ He paetukutuku e arotahi ana ki a Aotearoa me etahi atu tangata no Ingarangi.

CCOG.ORG Ko te paetukutuku matua tenei o te Hahi Haere tonu a te Atua. Ka mahi ki nga tangata puta noa i te ao. Kei roto nga tuhinga, hononga, me nga ataata.

CCOGCANADA.CA He paetukutuku e aro ana ki nga tangata o Kanata.

CCOGAfrica.ORG He paetukutuku e arotahi ana ki nga tangata o Awherika.

CDLIDD.ES La Continuacion de la Iglesia de Dios. Ko te paetukutuku reo Paniora mo te Hahi Haere tonu a te Atua.

PNIND.PH Continuacion na Iglesia o te Atua. Ko te paetukutuku Philipppines mo te Hahi Haere tonu a te Atua. He korero kei roto i te reo Ingarihi me te Tagalog.

Nga Paetukutuku Rongo me te Hitori

COGWRITER.COM He taputapu pai mo te panui; kei roto nga kaupapa o naiane, nga whakaakoranga, nga korero o mua, nga riipene ataata, me nga korero whakakitenga.

CHURCHHISTORYBOOK.COM He paetukutuku ngawari ki te maumahara me nga tuhinga mo te hitori o te hahi.

BIBLENEWSPROPHECY.NET He paetukutuku reo irirangi ipurangi e kapi ana i nga korero me nga kaupapa o te Paipera.

YouTube me BitChute Ataata Hongere mo nga Kauwhau me nga karere poto.

BibleNewsProphecy hongere. CCOG nga karere poto.

CCOGAfrica hongere. Nga karere CCOG i roto i nga reo o Awherika.

CCOGAnimations hongere. Hei whakaako i nga ahuatanga o te whakapono Karaitiana.

CCOGSermones hongere. Nga Karere i te reo Paniora.

ContinuingCOG hongere. Ataata o nga kauhau CCOG.

Ko te whakaahua e whakaatu ana i raro i ētahi o ngā pereki torutoru e toe ana (me ētahi atu i tāpirihia i muri mai) o tētahi whare i Hiruharama i ētahi wā ka mōhiotia ko te Cenacle, engari he pai ake te whakaahua ko te Hāhi o te Atua i runga i te Puke ki te Hauāuru o Hiruharama (e kīia nei i tēnei wā ko Maunga Hiona):

E whakaponohia ana koinei te wāhi o te whare karakia Karaitiana tuatahi. Ko te ‘rongopai o te Rangatiratanga o te Atua’ a Ihu i kauwhautia i roto i tēnei whare. He whare tēnei i Hiruharama i akona ai te Rongopai o te Rangatiratanga o te Atua i roto.

Nā konei hoki mātou ka whakawhetai atu ki te Atua me te kore e mutu, nā te mea...koutou, e ngā teina, i whai i ngā hāhi o te Atua kei Hūria i roto i a Ihu Karaiti. (1 Teharonika 2:13-14)

Toia mārīe mō te whakapono i tukua kotahi mō te katoa ki ngā tāngata tapu. (Hura 3)

I kī atu ia (a Ihu) ki a rātou, “Me kauwhau ahau i te rangatiratanga o te Atua ki ētahi atu tāone hoki, nō te mea mō tēnei kaupapa i tonoa ai ahau.” (Ruka 4:43)

Engari rapua te rangatiratanga o te Atua, ā, ka tāpirihia ēnei mea katoa ki a koutou. Kaua e wehi, e te kākai iti, nō te mea he pai ki tō koutou Matua te homai i te rangatiratanga ki a koutou. (Ruka 12:31-32)

Ā, ka kauwhautia tēnei rongopai o te rangatiratanga ki te ao katoa hei whakaaturanga ki ngā iwi katoa, ā, ka mutu ka tae mai te mutunga. (Mātiu 24:14)